

1 Principprogram

2 *Antaget på Ung Vänsters 45:e kongress, Sandviken 2011*

3 4 **FÖRORD**

5
6 Ung Vänster är ett revolutionärt ungdomsförbund med rötter i den kommunistiska delen av
7 arbetarrörelsen, förankring i kvinnorörelsen och influenser av miljö- och fredsrörelsen. Vår
8 organisation har vuxit fram bland unga arbetande och studerande som i en social gemenskap vill
9 verka för förändring av samhället.

10
11 Förbundet har haft olika namn och olika inriktningar under årens lopp, och precis som samhället
12 har utvecklats mycket sedan vi bildades 1903 så har vår organisation genomgått stora
13 förändringar. Samtidigt har vi bevarat mycket. Vår organisation präglas fortfarande starkt av
14 frågor som stätt i centrum genom historien, som antifascism, antimilitarism och internationalism.
15 Insikten om de allvarliga miljöproblemen präglar också vår politik. Ung Vänster analyserar
16 verkligheten och utformar sin politik med hjälp av marxistiska och feministiska teorier. Vårt mål
17 är ett klasslöst samhälle, fritt från förtryck – ett kommunistiskt samhälle.

18
19 Ung Vänster är självständigt gentemot Vänsterpartiet och Vänsterns Studentförbund men en del
20 av samma samhällsomdanande rörelse. I denna rörelse fyller Ung Vänster flera viktiga funktioner
21 och vi vet att en enad kamp för politiska idéer och krav är viktig för vår framgång.

22
23 Ung Vänster organiserar ungdomar som ställer upp på vårt program och våra stadgar. Vårt arbete
24 utgår från ungdomars situation i Sverige idag. I kampen för arbete, bostad, vettig fritid och en
25 god utbildning läggs grunden för en vidare mobilisering och för att faktiskt förändra livsvillkoren
26 för vanliga ungdomar. Motkrafterna till kapitalism och kvinnoförtryck byggs idag.

27
28 Ung Vänster verkar i den konkreta kampen för ungdomars rättigheter. Det är i vardagen vi möter
29 motsättningarna i samhället. Det är de stora orättvisorna och de små framstegen som ger oss
30 insikten om att vi inte bara måste, utan faktiskt kan, förändra samhället vi lever i. Med denna
31 kunskap organiserar vi oss tillsammans. Socialismen som vision har funnits i tusentals år, men
32 först genom organiserad kamp har några steg mot socialismen kunnat tas. Likaså var det först när
33 kvinnor samlades i organiserad kamp som mäns överordning kunde utmanas. Mänsklig handling
34 driver historien framåt.

35
36 En förankring bland arbetarklassens unga är viktig för Ung Vänster. En organisation som lägger
37 stor vikt vid arbetarklassen som kraft i den socialistiska samhällsomvandlingen måste också
38 åtnjuta förtroende inom arbetarklassen. Ung Vänster är en del av den svenska arbetarrörelsen.
39 Fackföreningsrörelsen är därför vår naturliga allianspartner.

40
41 Massarbetet är en viktig del av vårt arbete. I fackföreningar, elevorganisationer och i olika kvinno-
42 , miljö- och proteströrelser kan människor engageras för viktiga reformkrav som på sikt gynnar
43 en socialistisk och feministisk utveckling. Strävan för att skapa största möjliga bredd utan att
44 tunna ut de politiska kraven är en viktig princip för massarbetet. Blocköverskridande samarbeten
45 är därför ofta svåra att åstadkomma. Undantag finns inom till exempel det antifascistiska arbetet,
46 där en gemensam front tillsammans med alla försvarare av redan vunna demokratiska fri- och
47 rättigheter ofta är önskvärd.

48
49 Vårt förbund är uppbyggt efter principer och lärdomar som skapats under de senaste hundra
50 årens klasskamp och kvinnokamp. Målet är en effektiv och demokratisk organisation. Det lokala
51 arbetet i klubben är grunden för Ung Vänsters verksamhet. Det är förbundets medlemmar som
52 tillsammans utformar verksamheten, tar ansvar för tagna beslut och verkställer dem. På så vis
53 tillvaratar vi bäst den kollektiva styrkan i vår organisation.

1 **VÅR MÄNNISKOSYN**

2
3 Vår politiska övertygelse och våra mål grundar sig på alla människors lika värde. Vi vill upphäva
4 alla former av exploatering och förtryck som fräntar människan sitt värde och som förnekar
5 henne rätten att leva i frihet och utveckla sina inneboende resurser.
6

7 Lika stort som vårt behov av mat, sömn och värme, är vårt behov av andra människor. Det är i
8 relation till andra som vårt mänskliga beteende uppstår. Vi formas och påverkas av det samhälle
9 vi lever i. Vi föds in i samhällen som är präglade av lagar och normer som formats av människor
10 genom historien och samhället förändras ständigt utifrån hur människan påverkar det. Människan
11 är på så sätt sin egen skapare och har därigenom möjlighet att genom aktivt och medvetet
12 handlande omdana samhället till ett jämlikt och solidariskt samhälle, där klass- och könsförtryck
13 är upphävt.
14

15 Människan är till sitt väsen aktiv, kreativ och produktiv. Men på grund av att vi lever i ett
16 samhälle som präglas av ojämlikhet, hindras många att ta tillvara och utveckla sina inneboende
17 resurser. Vi vill genom att skapa materiell trygghet, social rättvisa och genom en utvecklad
18 demokrati ge möjlighet till alla att utvecklas och frigöras. I det jämlika samhälle vi vill se, får var
19 och en möjlighet att växa utifrån sin egen potential och kan delta i samhällslivet utifrån sin egen
20 förmåga – oavsett funktionsförmåga eller fysiska förutsättningar. Jämlikhet ska inte förväxlas med
21 likhet, utan det jämlika samhället ger tvärtom förutsättningar för en större mångfald, individuell
22 utveckling och kreativitet.
23

24 Människan formas av det samhälle hon lever i och av sin sociala bakgrund. Dagens samhälle
25 präglas av egoism, främlingskap och passivitet. Kampen för ett jämlikt samhälle är också kampen
26 för ett samhälle där människan har en större frihet, i större utsträckning kan se sig själv i andra
27 och agera solidariskt.
28

29 För att vi ska kunna påverka samhället måste vår organisation präglas av våra idéer och vår
30 människosyn. Ung Vänster ska vara ett förbund som genomsyras av solidaritet, kamratskap och
31 jämlikhet.
32

33 **TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER**

34
35 För att kunna förändra samhället, behöver vi förstå på vilka grunder samhället är utformat och
36 hur dessa strukturer fungerar. Marxistiska och feministiska teorier har stor betydelse för vårt
37 förbund, både som redskap för analys och som idétradition. De två teoribildningarna har samma
38 värde för ett socialistiskt och feministiskt förbund som vill förstå och förändra samhället. De kan
39 inte rangordnas, utan kompletterar varandra.
40

41 Klasssamhället och könsmaktordningen är två separata strukturer, men som också går in i och
42 sätter ramarna för varandra. Tillsammans ligger de till grund för det samhälle vi lever i, med de
43 många uttryck för ojämlikhet som präglar det.
44

45 **Marxism**

46 Dagens Sverige är trots stora samhällsförändringar, fortfarande ett klassamhälle. Vilken klass man
47 tillhör beror inte på vilken inkomst man har utan på vilket förhållande man har till produktionen.
48 En stor majoritet av befolkningen lever på att lönearbeta; att sälja sin arbetskraft i utbyte mot lön.
49 Dessa utgör arbetarklassen. Mot arbetarklassen, står borgarklassen, eller överklassen, som i
50 huvudsak lever på ägande av kapital. Överklassen köper arbetarklassens arbetskraft och har
51 således makt både över andras arbete och över de värden detta arbete skapar.
52

53 Under historiens gång har olika samhällssystem, produktionssätt, avlöst varandra. Bakom
54 samhällsförändringar kan vi se hur teknisk och social utveckling skapar förutsättningar för nya
55 samhällsformer och förändrade maktrelationer. Denna utveckling drivs på av intresse-
56 motsättningarna i samhället.

1 Hur vi producerar de produkter och tjänster vi behöver, vem som äger produktionsmedlen och
2 förhållandet mellan kapitalägare och arbetarklass, utgör samhällets bas. Denna bas motsvaras av
3 en överbyggnad, med lagar, normer, politiskt system och juridik som är utformat för att bevara
4 samhällets grundläggande struktur.

6 Klasssamhällets struktur är inte statiskt över tid och arbetarklassen är inte en homogen grupp. Det
7 finns stora skillnader inom arbetarklassen vad gäller utbildningsnivå, inkomst, arbetsvillkor, vilken
8 makt man har över sin arbetsituation och så vidare. Könsmaktsordningen skär igenom
9 klasssystemet och arbetarklassens kvinnor har generellt mindre makt, lägre inkomster och sämre
10 arbetsvillkor än arbetarklassens män.

12 Mellan arbetar- och överklassen finns därtill ett mellanskikt bestående av högre tjänstemän,
13 arbetsledare och personer inom högre akademiska yrken. Denna grupp är liksom arbetarklassen
14 löntagare, men deras inflytande över sitt eget och andras arbete är större. De som tillhör detta
15 mellanskikt har en motsägelsefull position inom klassamhället, då de kan ha gemensamma
16 klassintressen såväl med arbetarklassen, som med överklassen. Även småföretagare har en speciell
17 ställning i produktionen, eftersom de både äger produktionsmedlen och själva arbetar i sina
18 företag.

20 Poängen med att göra en klassanalys är inte att mekaniskt placera in människor i strukturen, utan
21 att förstå hur dagens samhälle ser ut, för att därigenom kunna formulera politiska målsättningar
22 och strategier för att stärka arbetarklassens positioner och på sikt avskaffa klassamhället.
23 Förändringar i klassernas sammansättning ändrar den politiska och den fackliga kampens
24 förutsättningar, liksom den kan påverka arbetarklassens självuppfattning, men de förändrar inte
25 den grundläggande konflikten mellan arbete och kapital.

27 Det finns starka intressen som verkar för att klassmotsättningarna ska döljas eller att människor
28 ska uppfatta klasskampen, eller själva klasssystemet hör till en svunnen tid. Genom en omfattande
29 ideologiproduktion för överklassen och dess politiska företrädare fram en bild av samhället som
30 fritt från klassförtryck. Det är i ljuset av detta man ska förstå påståenden som att alla idag tillhör
31 medelklassen eller att arbetarklassen endast består av de människor som tillhör samhällets lägsta
32 skikt. Även postmoderna teoribildningar som hävdar att klassamhället endast är ett i raden av
33 många förtryck eller ”normer” fyller denna funktion. Att skapa ett klassmedvetande och en
34 förståelse för dagens klasstrukturer, är en förutsättning för att också skapa den breda solidaritet
35 inom arbetarklassen som krävs för att bedriva en framgångsrik socialistisk kamp.

37 **Feminism**

38 Feminism innebär ett erkännande av att det finns ett kvinnoförtryck och en politisk kamp som
39 syftar till att upphäva detta förtryck. Feminismen är inte en enskild teori, utan det finns ett brett
40 spektra av feministiska teoribildningar som utvecklats över tid och i olika politiska kontexter.

42 Så långt tillbaka i historien som vi känner till, har genus – konstruktionen av könsskillnader – varit
43 grundläggande för hur samhället har organiserats. Formerna och uttrycken för detta har varierat,
44 såväl mellan som inom olika samhällen. Samtidigt har i stort sett alla samhällsstrukturer byggt på
45 en maktordning där gruppen män överordnas gruppen kvinnor. Detta är vad vi menar med
46 könsmaktsordning. Liksom klassförtrycket, är könsmaktsordningen en ekonomisk, social och
47 historisk konstruktion. Därigenom är den såväl föränderlig, som möjlig att upphäva.

49 Könsmaktsordningen genomsyrar och organiserar samhället, vilket tar sig uttryck inom
50 samhällets alla områden – hur arbete organiseras, våra föreställningar om manligt och kvinnligt,
51 vår syn på sexualitet, relationer, familjebildningar och hur vi skapar vår identitet etcetera.
52 Könsmaktsordningen präglas av såväl hierarkiska relationer inom könen som en solidaritet mellan
53 män, som möjliggör kontroll och makt över kvinnor. Könsmaktsordningen resulterar i att kvinnor
54 och allt vad som förknippas med kvinnlighet strukturellt värderas lägre än män och maskulinitet.

56 En grundbult i den rådande könsmaktsordningen utgörs av att kvinnor har det huvudsakliga
57 ansvaret för det ombesörjande arbetet. Både i hemmen och på arbetsmarknaden bär kvinnor det

1 största ansvaret för de vårdande sysslorna och för att serva män. Den könsmissiga arbets-
2 delningen skapar en ond cirkel för många kvinnor. Eftersom arbetsdelningen innebär att de har
3 ansvaret för hemarbetet och familjen får de en sämre position på arbetsmarknaden, vilket i sin tur
4 leder till en sämre lön. En sämre ekonomisk situation leder till ett ökat ekonomiskt beroende.
5 Med sämre lön blir det även ekonomiskt lönsamt för familjen att kvinnan tar större ansvar för
6 hemmet, till exempel är föräldraledig eller går ner på deltid vid behov, vilket förstärker den onda
7 cirkeln.

8
9 I många fall uppfattas skillnader mellan könen som självklara och ”naturliga”. Det är en
10 föreställning som genom historien använts och fortfarande används för att upprätthålla
11 könsmaktsordningen. Män och kvinnor har tillskrivits olika egenskaper, talanger och förmågor –
12 vilka och hur dessa har sett ut har förändrats över tid och de beskrivs på olika sätt i olika kulturer.
13 Dessa olika konstruerade egenskaper har setts som uttryck för könens naturgivna olikheter. Vi
14 vänder oss mot en syn på kön som innebär att det finns naturligt och sant kvinnliga och manliga
15 egenskaper, där biologin anses bestämmande för människans plats i världen. På så sätt ansluter vi
16 oss till en likhetsfeministisk tradition. Samtidigt menar vi att även kroppen och människans
17 fysiska förutsättningar är en del av hennes villkor och att en könsmaktsanalys aldrig får bli blind
18 för detta. Ingen borde förnekas kroppslig autonomi – rätten att forma och bestämma över sin
19 egen kropp. Att genomgå könskorrigering operationer är en viktig del. Att nekans kroppslig
20 autonomi kan leda till svåra konsekvenser för individen såväl psykiskt, socialt som fysiologiskt.

21
22 Tillskrivna skillnader i form av könsuttryck, det vill säga olika sätt att visa och uttrycka sitt kön så
23 som kläder, kroppsspråk etcetera, förhindrar människor att fritt uttrycka sin personlighet. Detta
24 påverkar alla människor, och att bryta mot dessa kan även leda till trakasserier, diskriminering och
25 dödligt våld. Att bryta mot förväntade könsuttryck stör den rådande könsmaktsordningen och
26 hotar i förlängningen mäns kontroll. Isärhållandet mellan könen och uppfattningen att det finns
27 och alltid måste finnas två kön, får ofta långtgående konsekvenser för transpersoner.
28 Transpersoner är tydligaste avvikarna från normerna för könsuttryck då de ofta anammar uttryck
29 som går tvärt emot det av samhället förväntade. Att som man ha traditionellt feminina kläder och
30 kroppsspråk ger ofta större negativa reaktioner från omgivningen än tvärt om – då femininitet
31 värderas lägre än maskulinitet ses det ofta som ett hot av andra män. Personer som har en
32 könsidentitet, det vill säga uppfattning om vilket kön man har, som inte stämmer överens med
33 det av samhället uppfattade biologiska könet, utsätts också ofta av sociala och psykiska
34 påfrestningar på grund av samhällets normer.

35
36 Könsmaktsordningen genomsyrar inte bara den offentliga sfären – arbetslivet, den politiska
37 sfären, ekonomin och så vidare, utan också de områden som vi betraktar som allra mest privata –
38 våra relationer, vår sexualitet och vårt identitetsskapande. Personliga relationer, familjen och
39 förhållandena i hemmet har länge betraktats som områden skilda från det omgivande samhället
40 och därmed opolitiska. Ung Vänster menar att de tvärtom är centrala politiska områden i den
41 feministiska kampen. Dessa områden präglar i allra högsta grad hur kvinnors liv ter sig och hur
42 maktrelationen mellan män och kvinnor utvecklas och uttrycks. Vidare har kvinnor idag inte rätt
43 till makten över eller tillgången till sina egna kroppar och sin egen sexualitet. Det kan inte
44 betraktas som isolerat från samhället i övrigt eftersom det påverkar och begränsar kvinnors
45 handlingsutrymme i alla situationer.

46
47 Kapitalismen och könsmaktsordningen samverkar ibland för att upprätthålla varandra. Den
48 segregerade arbetsmarknaden och kvinnors lägre löner är exempel på hur maktstrukturerna
49 samverkar för att upprätthålla varandra. Män får kortsiktiga ekonomiska och arbetsmässiga
50 fördelar, samtidigt som kapitalister har en grupp lönearbetare som kan ges lägre lön av just den
51 anledningen att de är kvinnor. Kvinnoförtrycket och klassamhället organiserar varandra, det vill
52 säga dagens klassamhälle ser ut på ett visst sätt för att könsmaktsordningen finns och vice versa.
53 Samtidigt kan de två strukturerna komma i konflikt med varandra. Ett exempel är hur kapitalets
54 behov av arbetskraft har kunnat bidra till att möjliggöra kvinnors förvärvsarbete. Den
55 feministiska kampens framgångar visar att det är både viktigt och möjligt att flytta fram kvinnors
56 positioner under ett kapitalistiskt system.

57

1 **KAPITALISMEN, KLASSAMHÄLLET OCH** 2 **KÖNSMAKTSORDNINGEN**

3
4 Kapitalismen är det dominerande produktionssättet i världen idag. Även kapitalismen har en
5 början och ett slut. Det kapitalistiska produktionssättet bröt fram ur det feodala systemet. En ny
6 härskande klass, borgarklassen, vann sin makt i kamp mot den gamla feodala härskande klassen,
7 adeln. Liberalismen blev namnet på den nya revolutionära ideologin för borgarklassens kamp mot
8 adelns privilegier. Men kapitalismen skapade också arbetarklassen – vars revolutionära ideologi är
9 socialismen.

10
11 Det kapitalistiska produktionssättets grund är det privata ägandet av produktionsmedlen. Denna
12 äganderätt ger de som innehar den makt att styra vad som produceras och hur produktionen
13 organiseras. Under kapitalismen är den främsta drivkraften att skapa allt större vinster åt de som
14 äger produktionsmedlen. Konsekvenserna av jakten på nya rikedomar är förödande. Krig,
15 imperialism och miljöförstörelse är bara några exempel. Kapitalismen har möjliggjort stora
16 framsteg för mänskligheten i form av teknisk utveckling, stegrad arbetsproduktivitet och
17 skapandet av förutsättningar för utvidgade politiska och sociala rättigheter. Men kapitalismen är
18 som system ändå oförmöglet att tillgodose alla människors grundläggande behov av exempelvis
19 mat, en bostad och ett arbete. Kapitalismen är ett system fullt av motsättningar. Den allvarligaste
20 motsättningen är att kapitalisterna för att göra så stora vinster som möjligt är tvungna att ständigt
21 sträva efter att hålla nere lönerna, men då samtidigt också omöjliggör grunden till vinster genom
22 att efterfrågan på de producerade varorna minskar. Det kapitalistiska systemet hamnar därför i
23 ständiga överproduktionskriser som tar sig olika uttryck, men som i grunden alltid handlar om
24 kapitalismens inneboende motsättningar. Kapitalismen är irrationell eftersom det som produceras
25 är det som genererar vinster till kapitalägarna, och inte alltid det som är mänsklighetens behov.
26 Som produktionssätt är den också ineffektiv, eftersom kapitalismen ensamt inte kan garantera
27 arbete åt alla.

28
29 Den ekonomiska makten i samhället blir alltmer koncentrerad. Den forna konkurrens-
30 kapitalismen som sprang ur småskalig och hantverksmässig industri utvecklades tidigt till en
31 monopolistisk kapitalism där ekonomin domineras av ett fåtal storföretag och banker. I Sverige
32 har denna koncentration av ägande och makt i en internationell jämförelse gått mycket långt.
33 Ägandet av de stora industriföretagen är nära sammansvetsat med finansbolagen och bankerna
34 och finanskapitalets betydelse har ökat starkt.

35
36 Dagens kapitalistiska samhälle domineras av monopolistiska storföretag, som genom sin ställning
37 kan sätta överpriser på varor och dumpa arbetarnas löner. Genom sin ekonomiska makt kan
38 ägarna av dessa företag också få ett betydande politiskt inflytande, till exempel genom hot om att
39 flytta utomlands. Samtidigt har nya ägarformer och borgerlig ideologi gjort ägandet mer anonymt
40 för de breda folklagren än tidigare. De verkliga företagsägarna blir allt svårare att spåra i allt
41 trassligare mönster av korsvist ägande, finans- och holdingbolag samt institutioner och fonder.
42 De senaste decenniernas starka framväxt av en oreglerad finanskapitalism har lett till
43 spekulationsvågor vars enorma omfattning är någonting nytt i kapitalismens historia.

44
45 Kapitalismen förutsätter ett klassamhälle, det privata ägandet av produktionsmedlen är också ett
46 icke-ägande för de allra flesta. Medan överklassen lever på vinsterna av sitt ägande, måste de allra
47 flesta försörja sig genom att sälja sin arbetskraft. Klassamhället handlar ytterst om makt, såväl
48 över samhället i stort som över det egna livet. Klassamhället genomsyrar hela våra liv, och
49 påverkar alltifrån vår tillgång till utbildning, vår hälsa och hur mycket pengar vi har att röra oss
50 med. I Sverige fördes under stora delar av 1900-talet en politik som minskade klasskillnaderna
51 och ökade jämlikheten, men efter högerens offensiv och socialdemokratins högervändning har
52 klassorättvisorna ökat markant. Idag är inkomsterna nästan lika ojämnt fördelade som de var i
53 början av det förra seklet.

54
55 Könsmaksordningen har historiskt sett, precis som den gör idag, i grunden styrt hur samhället
56 organiserats. Den vilar på konstruktionen av kön, genus, som begränsar så väl kvinnors som
57 mäns frihet att utveckla sin egen person. Att män som grupp överordnas kvinnor som grupp

1 socialt, ekonomiskt och maktmässigt är incitamenten för ett fortsatt upprätthållande av
2 könsmaktsordningen. Män tjänar alltså på den orättvisa som den förtryckande strukturen för med
3 sig. Men män är inte ensamma om att upprätthålla strukturen – alla människor återskapar
4 dagligen könsmaktsordningen och det vi lärt oss bör vara manligt respektive kvinnligt.
5

6 Könslönegapet mellan män och kvinnor är fortsatt stort och har sedan 1980-talet ökat snarare än
7 minskat. En könsuppdelad arbetsmarknad där kvinnodominerade yrken värderas lägre, samt en
8 homosocialitet män emellan som tar sig uttryck i att män tillåts gå vidare i arbetslivet och väljs till
9 beföringrar är de två största orsakerna till det ökande lönegapet.
10

11 Inom den politiska så väl som den ekonomiska maktsfären är kvinnor starkt underrepresenterade
12 män. Även i den akademiska världen är det tydligt att kvinnor hålls tillbaka från de mest
13 framträdande positionerna. De få kvinnor som släpps fram håller själva ofta tillbaka andra
14 kvinnor för att säkra att de ytterst begränsade 'kvinnoplatserna' tillfaller dem. Mäns makt är ett
15 uttryck för könsmaktsordningen, och även en förutsättning för att upprätthålla densamma.
16

17 Utnyttjandet av kvinnors kroppar är ett tydligt uttryck för könsmaktsordningen. Det
18 sexualiserade våldet är en del av den struktur som förtrycker kvinnor, och består bland annat i
19 våldtäkt, misshandel, pornografi, trafficking, prostitution och för många kvinnor vardagliga
20 kränkningar. Oro för att utsättas för övergrepp – vardagsrädsla – är den andra sidan av det
21 sexualiserade våldet, som begränsar kvinnors livsutrymme.
22

23 Förtrycket mot kvinnor har genom alla tider möts av motstånd. Sällan finns det dokumenterat, då
24 historien ofta skrivits av män om män. När kvinnorörelsen organiserade sig i mitten på 1800-talet
25 vann man genom kamp politiska segrar som rösträtt, rätt till utbildning och delvis lika rättigheter
26 som män i lagstiftningen. Under större delen av 1900-talet stärktes kvinnors ställning i samhället.
27 Kvinnors intågande på arbetsmarknaden är grundläggande för hur pass långt fram kvinnors
28 positioner är idag, och berodde delvis på kapitalets ökade efterfrågan på kvinnors arbete men
29 även i stor utsträckning på byggandet av en stark offentlig sektor. Genom feministisk kamp har
30 många segrar vunnits, till exempel inom områden som rör kvinnors makt och rätt att bestämma
31 över sina egna kroppar. Dessa segrar måste försvaras. Vårt mål är att genom organisering för
32 feminism och jämställdhet avskaffa könsmaktsordningen.

1 **Arbete**

2 Männsligheten har i alla tider varit upptagen med att producera det som krävs för att säkra sin
3 egen överlevnad. I takt med att arbetet har kunnat utföras mer effektivt, har det krävts allt mindre
4 arbete för att garantera omedelbar överlevnad. Man har kunnat producera ett överskott, som
5 dock alltid har kontrollerats av den härskande klassen i samhället. Det är kring kampen om detta
6 överskott som grunden till klassmotsättningarna finns.

7
8 Under mänsklighetens historia har den härskande klassen tillskansat sig överskottet av
9 människans arbete på olika sätt. Den kapitalistiska formen av exploatering är lönearbete.
10 Lönearbetaren säljer sin värdeskapande arbetskraft till kapitalägaren mot lön i form av pengar.
11 Arbetaren får inte betalt för hela arbetsinsatsen. Delar av hennes arbete går till kapitalägaren i
12 form av mervärde. Detta mervärde kan sedan kapitalägaren förvalta efter eget tycke: som
13 investering, spekulation eller som profit. Arbetskraft blir under kapitalismen en vara som kan
14 köpas och säljas och där tillgång och efterfrågan påverkar priset, det vill säga lönen. Arbetslöshet
15 innebär att kapitalägaren kan pressa ner lönen och därigenom öka vinsten.

16
17 Kapitalismens ensidiga syn på arbetet som medel för vinstmaximering gör att arbetet som skapare
18 av gemenskap mellan människor försvinner och ersätts med konkurrens och anonyma
19 penningrelationer. Människan har därmed tappat kontrollen över väsentliga delar av sitt liv.
20 Hennes arbete har förvandlats från att vara ett medel för självförverkligande, social gemenskap
21 och identitetskapande till att bli ett medel för utsugning och mänsklig utarmning. Hon blir
22 därmed alienerad, det vill säga främmande, från sig själv, sina medmänniskor, sitt arbete och sitt
23 väsen som människa.

24
25 Arbetet kännetecknas i det kapitalistiska samhället av en allt högre grad av specialisering.
26 Arbetsdelningen rymmer inneboende motsättningar. Specialiseringen har effektiviserat arbetet,
27 ökat produktiviteten och skapat överskott men minskat överblicken över det egna arbetet för
28 många lönearbetare. Inom industriproduktionen drev den kapitalistiska synen på arbetet och
29 arbetaren länge på en utveckling där arbetsinnehållet utarmats och de monotona
30 arbetsuppgifterna blivit fler. Samtidigt har det på senare tid stått klart att en minskning av
31 monotonin och en större överblick för den enskilde arbetaren många gånger leder till högre
32 produktivitet. Men med ökad kontroll över det egna arbetet följer också ökade krav på mer
33 genomgripande förändringar av arbetsprocessen. Denna motsättning kan inte lösas inom ramen
34 för det kapitalistiska produktions sättet.

35
36 Den höjda arbetsproduktiviteten inom industrin har möjliggjort att producera mer med mindre
37 arbetskraft. Detta har medfört att tjänstesektorn har ökat i omfattning. Vilka tjänster som
38 produceras, och hur tjänsteproduktionen är organiserad, styrs också av styrkeförhållandena
39 mellan kön, arbete och kapital. Den höga arbetslösheten lägger grunden för en låglönesmarknad
40 inom tjänsteproduktionen, där lågproduktiva arbeten med dåliga villkor har börjat växa fram. En
41 större del av ekonomin borde omfördelas till den offentliga sektorn, där behoven av mer personal
42 är stora, istället för att gå till privat tjänsteproduktion.

43
44 Eftersom arbetet alltid har varit centralt för mänsklighetens överlevnad, har också hur arbetet har
45 organiserats varit en avgörande fråga. Arbetarna och kapitalägarna har motstridiga intressen. För
46 kapitalägarna handlar det om att vinsten ska vara den högsta möjliga, medan lönearbetarnas
47 intresse är så hög lön och så bra arbetsvillkor som möjligt. Motsättningen mellan arbete och
48 kapital tar ofta formen av en motsättning mellan fackföreningsrörelsen och arbetsköpar-
49 organisationer.

50
51 Fackföreningsrörelsen finns till för att stärka de arbetandes ställning och försvara deras kollektiva
52 intressen. Det är därför som fackföreningsrörelsens styrka spelar en avgörande roll i kampen för
53 socialism. Sverige har länge haft en av världens starkaste fackföreningsrörelser, och det har
54 möjliggjort ett framflyttande av arbetarklassens positioner på arbetsmarknaden men också i
55 samhället i stort. Den svenska modellen på arbetsmarknaden innebär att stora delar av de villkor
56 som finns på arbetsmarknaden avgörs i förhandlingar mellan facket och arbetsköparna, istället för
57 genom lagstiftning. I kollektivavtalen regleras bland annat löner och arbetsvillkor. Den svenska

1 modellen har historiskt sett varit överlägsen lagstiftningen i att förbättra löner och utveckla
2 arbetsvillkor. Genom en sammanhållen lönebildning för breda yrkesgrupper och en generös
3 arbetslöshetsförsäkring kunde lågkvalificerade och lågavlönade arbeten till stor del fasas ut från
4 arbetsmarknaden. Lagstiftningen spelar trots detta en mycket viktig roll. Med stöd av
5 framåtsyftande lagstiftning har fackföreningsrörelsens ställning som part på arbetsmarknaden
6 stärkts och därigenom möjliggjort förhandlingar och avtal på fler av arbetslivets områden.
7 Eftersom den svenska fackföreningsrörelsen har varit stark, har man kunnat ta ut ett stort
8 löneutrymme som både har förbättrat människors levnadsstandard direkt men också indirekt
9 genom att den har möjliggjort en utbyggnad av välfärden.

10
11 Fackföreningsrörelsens styrka beror på antalet medlemmar, i synnerhet de aktiva och
12 förtroendevalda. Därför är det av största vikt för den svenska modellen att fler organiseras
13 fackligt och att den fackliga basorganisationen stärks. Det lokala fackliga arbetet på
14 arbetsplatserna är kärnan i fackföreningsrörelsen. Ett starkt medlemsinflytande under
15 avtalsrörelser är av stor vikt för en levande och stark avtalsrörelse.

16
17 De senaste decenniernas högervridning av samhället har förändrat styrkeförhållandena mellan
18 arbete och kapital. På områden efter område har arbetarklassens position försvagats, exempelvis
19 har arbetsrätten urholkats, löneuttaget har blivit lägre och anställningsskyddet har försvagats. För
20 den framtida utvecklingen är det helt avgörande att kunna identifiera de strider på
21 arbetsmarknaden som kan förändra maktförhållandena till arbetarklassens fördel. En avgörande
22 strid är att förstärka fackföreningsrörelsens möjlighet till att ingå kollektivavtal som stärker
23 löntagarnas ställning. För att åstadkomma detta måste organisationsgraden höjas och
24 fackförbunden därigenom få fler medlemmar.

25
26 Institutionella hinder som idag försvagar fackföreningsrörelsen måste avskaffas. Den explosiva
27 ökningen av otrygga anställningar är ett sådant. Arbetsköparna har fått utökade möjligheter till att
28 anställa på otrygga villkor och genom att bemanningsföretag tillåts att förmedla jobb, och
29 dessutom kringgå Lagen om anställningsskydd, har otryggheten på arbetsmarknaden ökat.

30
31 Överutnyttjandet av otrygga anställningar försvagar fackföreningsrörelsen, då en sådan
32 anställning försvarar för facklig aktivitet. Att minska möjligheten till otrygga anställningar är en
33 viktig strategisk utmaning för arbetarrörelsen.

34
35 Ytterligare en avgörande strid handlar om att bekämpa arbetslösheten. Kapitalismen har aldrig
36 kunnat garantera allas rätt till ett arbete. Sedan 1990-talets ekonomiska kris har vi haft en
37 permanent hög arbetslöshet i Sverige. Den höga arbetslösheten försvagar arbetarklassen och leder
38 till sämre villkor på arbetsmarknaden. Det är en avgörande utmaning för vänstern att föra en
39 politik för full sysselsättning. Ett bärande inslag i en sådan är att styra om resurser till att
40 användas för produktiva investeringar. Det behövs ett statligt investeringsprogram för att bygga
41 fler bostäder och infrastrukturen över hela landet behöver moderniseras.

42
43 Den offentliga sektorn är den största arbetsköparen för kvinnor, och det är genom att vi byggt
44 upp en offentlig sektor som tar hand om de arbetsuppgifter som kvinnor annars skulle gjort
45 obetalt i hemmet, som vi möjliggjort för kvinnor i Sverige att förvärvsarbeta i nästan lika hög
46 utsträckning som män. Samtidigt har Sverige en av världens mest könsuppdelade
47 arbetsmarknader.

48
49 Arbetsvillkoren i den offentliga sektorn, särskilt inom LO-yrkena i vården, skolan och omsorgen,
50 är alltför dåliga och lönerna för låga. En av orsakerna till det är att den fackliga kampen är
51 begränsad av att hänsyn till tredje part måste tas – vårdpersonal får exempelvis inte vidta
52 stridsåtgärder som hotar patienters hälsa och liv. Då den offentliga sektorn inte är vinstdrivande
53 förlorar inte heller staten direkt ekonomiskt på en strejk såsom kapitalisten gör, något som
54 försvårar den fackliga kampen. Kampen för bättre löner och villkor inom den offentliga sektorn
55 förutsätter därför en sammanhållen strategi inom de fackliga centralorganisationerna.

56
57

1 För att komma tillrätta med den ojämsställda arbetsmarknaden, måste en rad åtgärder göras och
2 resurser omfördelas från män till kvinnor. Det obetalda arbetet i hemmet måste fördelas jämställt,
3 och i större utsträckning socialiseras, till exempel genom kvälls- och nattöppna förskolor, bland
4 annat för att möjliggöra för kvinnor att arbeta heltid. En individualisering av föräldraförsäkringen
5 är därför en åtgärd som skulle ha en positiv effekt på jämställdheten på arbetsmarknaden. Rätten
6 till heltidsarbete måste dessutom garanteras genom lagstiftning. Att minska möjligheten för
7 arbetsköpare att anställa på visstid är ytterligare ett krav som skulle stärka kvinnors ställning på
8 arbetsmarknaden.
9

10 Kapitalismen har aldrig kunnat garantera ett arbete åt alla. Det är först när kapitalismens utrymme
11 har begränsats som vi i Sverige har kunnat uppnå full sysselsättning. Orsakerna till detta har varit
12 flera: framförallt en stark arbetarrörelse, som har haft ambitionen att bygga landet i bokstavlig
13 bemärkelse, tillsammans med en ekonomisk politik som har satt full sysselsättning främst.
14 Situationen underlättades av att kapitalismen expanderade och tillväxten var rekordhög. Under
15 slutet av 1900-talet förändrades denna situation. Kapitalismens kris på 1970-talet och den sedan
16 dess lägre tillväxttakten i ekonomin fick till följd att vinsterna inte kunde upprätthållas utan att
17 löneutvecklingen pressades tillbaka. Den nyliberala offensiven, som i Sverige fick sitt genombrott
18 efter krisen i början av 1990-talet, medförde bland annat att full sysselsättning inte längre var det
19 viktigaste målet för den ekonomiska politiken. Sedan dess har vi haft en permanent hög
20 arbetslöshet i Sverige. Arbetslösheten har försvagat löntagarna och försämrat villkoren på
21 arbetsmarknaden, samtidigt har den också ändrat arbetsmarknadens funktionssätt.
22

23 Fackföreningsrörelsen ska gå i bräschen och ställa krav på politiken oavsett regering. Samarbetet
24 med arbetarrörelsens partier är viktigt, men facket ska inte underordna sig något partis politik och
25 önskemål. Ung Vänster behöver organisera fler medlemmar från LO-kollektivet, och LO-
26 kollektivet måste få fler medlemmar som är vänster. Det skulle radikalisera och stärka
27 klasskampen i Sverige.
28

29 **Staten**

30 Staten har historiskt alltid varit ett uttryck för den rådande ekonomiska ordningen och haft som
31 funktion att ytterst garantera den härskande klassens makt. Dagens kapitalistiska samhällen är
32 inga undantag. I Sverige grundar sig inte klasssamhällets stabilitet på öppet våld, utan snarare på de
33 förtrycktas acceptering av den härskande klassens makt. Därför är befästandet av den härskande
34 klassens ideologi som samhällselig norm, en viktig funktion för statsapparaten. En tendens i vår
35 samtid är att med lagstiftning som hjälp låsa fast en viss politisk utveckling. Detta har varit tydligt
36 inte minst inom ramen för EU, där en nyliberal ekonomisk politik har förts in i lagtext. På en rad
37 områden återskapar staten rättigheter, skyldigheter och privilegier, på sätt som inte är frikopplade
38 från klasssamhällets och könsmaktsordningens utseende. Det påverkar både lagarnas form och hur
39 de upprätthålls. Lagarna garanterar ägandet av produktionen och har samtidigt till funktion att
40 disciplinera arbetskraften. Klasssamhällets hierarkier visar sig även i den maktutövning som
41 exempelvis socialtjänsten och Försäkringskassan står för.
42

43 Staten genomsyras också av könsmaktsordningen. Huvuddelen av den politiska makten i
44 samhället har alltid innehaft av män, men som ett resultat av kvinnorörelsens kamp har
45 förändringar som har stärkt kvinnors ställning kunnat genomföras. Den politiska makten inom
46 statens ramar kan användas för att befästa eller undergräva könsmaktsordningen. Ung Vänster
47 kämpar både för att vinna en feministisk hegemoni inom statsapparaten och för att tvinga fram
48 en jämn könsrepresentation på alla maktpositioner.
49

50 Staten har repressiva funktioner som utövas både öppet och dolt. Polisen, domstolsväsendet och
51 militären har använts och används av de härskande klasserna. Staten använder också på andra sätt
52 sin repressiva makt mot grupper som anses hota eller störa den rådande samhällsordningen.
53 Politisk övervakning och övergrepp mot människors integritet har utförts flera gånger under
54 Sveriges historia. Idag kan vi se hur staten, under förevändning av det så kallade kriget mot
55 terrorismen, ger sig själv kraftigt större möjligheter att övervaka sina medborgare. Ung Vänster
56 avvisar särskilda terrorlagar och menar att våldsbrott ska behandlas och bestraffas under de
57 vanliga lagarna. Vi ser det som avgörandet i ett fritt och öppet samhälle att människor ska ha rätt

1 till att hålla sin kommunikation hemlig för staten. Vi är motståndare till alla former av politiskt
2 organisationsförbund, och accepterar inte politisk åsiktsregistrering. Övervakningssamhället ska
3 konsekvent motverkas och bekämpas.
4

5 Statens konkreta utformning och uppgifter har alltid varit en arena för social och politisk kamp. I
6 Sverige och många andra länder har en stark arbetarrörelse möjliggjort en utbyggnad av
7 människors politiska och sociala rättigheter. Arbetarrörelsen och andra progressiva krafter har
8 spelat en viktig roll för att dels mildra effekterna av statens mest direkta och uppenbara stöd till
9 kapitalet och borgarklassen, men också för att utvidga folkstyret genom statens olika organ. Inga
10 av dessa progressiva förändringar har kommit av sig själv, utan det har alltid krävts kamp. De har
11 aldrig varit självklara utan ständigt mötts av ett hårt motstånd från högern. Insikten om att statens
12 agerande påverkas av styrkeförhållanden förklarar också den politiska utvecklingen under de
13 senaste decennierna, då vunna segrar alltmer har rullats tillbaka.
14

15 De politiska demokratiska rättigheterna är många gånger ihåliga. Yttrandefriheten, möjligheten till
16 utbildning och möjligheterna till organisering begränsas i praktiken av borgarklassens ekonomiska
17 makt. Privatiseringen av det offentliga rummet begränsar mötesfriheten. Föreningsfriheten hotas
18 när arbetsköpare får större inflytande över pressade anställdas valmöjligheter på och utanför
19 arbetet. Massmedierna ägs och kontrolleras av den härskande klassen, vilket innebär en stor makt
20 över opinionsbildningen. Ung Vänster kämpar för att staten ska fortsätta demokratiseras. När så
21 sker ökar möjligheten till att genomföra progressiva förändringar. Föreningsfriheten, yttrande-
22 och tryckfriheten, offentlighetsprincipen och meddelarfrihet är exempel på avgörande
23 demokratiska framsteg som folket tillkämpat sig. Ung Vänster kämpar för att försvara, stärka och
24 fördjupa dessa rättigheter.
25

26 Vi motsätter oss en utveckling där stora delar av beslutanderätten överförs till överstatliga
27 institutioner som exempelvis EU. På överstatlig nivå saknas många utav de viktiga
28 förutsättningarna för att säkerställa ett demokratiskt inflytande. Ung Vänster är principiella
29 motståndare till monarkin, och vill ha ett statskick som är fullt ut demokratiskt. Statsmakten ska
30 också användas för att demokratisera ekonomin. Redan idag finns det ett omfattande gemensamt
31 ägande, dels genom företag som ägs direkt av staten, landstingen eller kommunerna, men också
32 företag som indirekt och delvis ägs gemensamt genom exempelvis pensionsfonder. Ung Vänster
33 försvarar ett sådant gemensamt ägande, eftersom det gör det möjligt att förstärka demokratin och
34 kan undanta delar av ekonomin från att fungera i enlighet med en kapitalistisk logik. Det
35 gemensamma ägandet måste öka, och det redan befintliga gemensamma ägandet måste användas
36 mer aktivt för att åstadkomma inflytande för arbetarna över hur deras arbete utförs och andra
37 resultat än sådant som ligger i linje med kapitalismens princip om vinstmaximering. Att offentliga
38 verksamheter ägs i bolagsform är ett exempel på hur marknadsanpassningen tvingar gemensamt
39 ägda företag att agera på samma villkor som privata. Vi vill se vinster i offentliga företag
40 omfördelas till samhällsområden där de behövs.
41

42 Vårt alternativ kräver brytandet av överklassens makt och en demokrati som omfattar större delar
43 av samhällslivet än idag. Erövrade demokratiska fri- och rättigheter ska försvaras, utvecklas och
44 fördjupas. Människor ska tillsammans ha möjlighet att bestämma över hur vardagen och samhället
45 ska utformas. Vårt demokratiska alternativ omfattar såväl politiken som ekonomin, och är en
46 socialistisk och feministisk deltagande demokrati.
47

48 **Välfärdsstaten**

49 Statens roll i den kapitalistiska ekonomin är motsättningsfylld. Det är inte bara genom lagstiftning
50 och kontroll som staten bidrar till att återskapa kapitalistiska produktionsförhållanden, utan staten
51 har också en mer direkt roll som under 1900-talet kraftigt har ökat i betydelse. Verksamhet och
52 institutioner som är nödvändiga för stabiliteten i systemen, men inte har kunna tillhandahållas av
53 den privata marknaden, har organiserats av staten. Under den nyliberala epoken har vi sett en
54 upptrappning av statens roll i att skapa privatkapitalistiska marknader, där sådana inte har funnits,
55 och i att garantera vinster för privata bolag inom områden som tidigare har fredats från
56 marknadsrelationer. Efterspelet till den stora ekonomiska krisen har gjort det ännu tydligare hur
57 staten kan användas för att säkra kapitalets ställning. Efter att finanskapitalet under många år

1 hade dikterat fram skattesänkningar och nedskärningar, och gjort stora vinster på spekulativ
2 verksamhet, socialiserades finansinstitutionernas förluster. Kostnaderna för dessa vältrades över
3 på medborgarna genom nedskärningar i offentlig välfärd och gemensamma pensionsåtaganden.
4

5 Samtidigt har 1900-talet och särskilt efterkrigstiden inneburit en uppbyggnad av välfärdsstaten. I
6 Sverige har uppbyggnaden av den offentliga välfärden gått längre, och har varit mer präglad av
7 arbetarrörelsens framsteg, än vad den har varit i många andra länder. Grundläggande inslag i den
8 svenska välfärden var att den var offentligt ägd, generell och omfattade alla samt att den syftade
9 till att minska klasskillnaderna. Utbyggnaden av välfärden stärkte kvinnors ställning i samhället,
10 genom att delar av det obetalda arbetet socialiserades och att arbetsmarknaden därigenom
11 öppnades upp för kvinnor. Även om det i huvudsak är kvinnor som fortfarande utför det
12 ombesörjande och vårdande arbetet, var den offentliga sektorns utbyggnad viktig för att
13 tydliggöra att detta arbete var samhällets ansvar. Den offentliga sektorns roll är i grunden att
14 reproducera arbetskraften, men den har också gjort det möjligt att genom politiska beslut styra
15 delar av ekonomin.
16

17 Välfärdsstatens uppbyggnad var en klasskompromiss i en tid då arbetarklassen flyttade fram sina
18 positioner. Den innebar att många effekter av den kapitalistiska samhällsutvecklingen lindrades,
19 och inom ramen för kapitalismen stärktes arbetarklassens ställning. Flera av de förändringar som
20 genomfördes var också viktiga för kapitalet, som exempelvis är beroende av ett visst mått av
21 infrastruktur och ett utbildningsväsende för att fungera. Detta betyder inte att kraven från
22 arbetarrörelsen tillgodosågs utan strid. En anledning är att det alltid finns politiska motsättningar
23 också inom de ledande skikten i samhället, bland annat när det gäller avvägningen mellan
24 kortsiktiga och långsiktiga intressen. Expansionen av välfärdsstaten hade inte bara ekonomiska
25 effekter, som i vissa lägen kunde vara positiva för kapitalet, utan också mer grundläggande sociala
26 effekter. När delar av produktionen lyftes bort från vinstlogiken förändrades också människors
27 relationer sinsemellan i samhället.
28

29 På 1960- och 1970-talen radikaliserades arbetarrörelsen, samtidigt minskades klassklyftorna allt
30 mer och välfärdsstaten ökade i omfattning. Under 1970-talet bröts den höga tillväxt, som hade
31 rätt i stora delar av västvärlden sedan andra världskrigets slut. Kapitalets reaktion på detta var att
32 steg för steg säga upp klasskompromissen. Under 1980-talet slutade välfärdsstaten att byggas ut,
33 och i samband med den ekonomiska krisen på 1990-talet genomfördes stora nedskärningar och
34 försämringar. Under de senaste decennierna har ett omfattande systemskifte genomförts i Sverige.
35 Detta systemskifte har inom kapitalismen förändrat relationen mellan arbete och kapital. På
36 område efter område har arbetarklassen pressats tillbaka, och överklassens makt och rikedomar
37 blivit allt större. Processen är inte unik för Sverige, utan den politiska utvecklingen har sett
38 likadan ut i hela västvärlden. Högern har brutit med tanken på klassamarbete och drivit en hård
39 ideologisk kamp för att vrida politiken åt höger. Nyliberalismen har som politisk idé varit
40 överklassens och högerns reaktion på välfärdsstatens utbyggnad. Arbetarrörelsen har inte i
41 tillräckligt hög utsträckning förmått att bjuda motstånd gentemot nyliberalismen och högerns
42 offensiv.
43

44 Välfärdsstaten i dess ursprungliga form existerar inte längre i Sverige. Fackföreningsrörelsen har
45 försvagats, socialförsäkringssystemets täckning har minskat och stora privatiseringar har
46 genomförts. De framgångsrika angreppen på välfärden visar att reformer inom ramen för det
47 kapitalistiska samhället snabbt kan rullas tillbaka när maktförhållandena mellan arbete och kapital
48 förändras. Idag är det en viktig utmaning för vänstern att vända den politiska utvecklingen och
49 lägga grunden för en politik som möjliggör att minska klasskillnaderna och könsorättvisorna.
50 Detta betyder bland annat kamp mot privatiseringar och för fler anställda inom välfärdssektorn.
51 Det betyder också en kamp för att lyfta ut nya områden från kapitalets logik och in i rättighets-
52 och medborgarlogiken. Det är en viktig insikt för ett revolutionärt förbund att staten i sig själv
53 aldrig kan ses som en garant för att befästa samhällsutvecklingen, utan arbetarrörelsens och
54 kvinnorrörelsens egen organisering är avgörande för att kunna försvara tidigare vunna segrar och
55 för att möjliggöra framtida förändringar i en progressiv riktning.
56
57

1 **MAKT OCH KÖN**

2
3 **Sexualiserat våld och kvinnors ohälsa**

4 Mäns våld mot kvinnor, eller sexualiserat våld, är könsmaktsordningens mest brutala uttryck. Det
5 sexualiserade våldet finns i många olika former och på många olika arenor. Det omfattar
6 misshandel, våldtäkter, könsstympning och sexuella trakasserier såväl som prostitution och
7 pornografi, och omger oss både i hem, i skolan, på arbetsplatser och i det offentliga rummet.
8 Kvinnors utsatthet för mäns våld är ett samhällsproblem på samma sätt som kvinnors lägre löner
9 eller osäkra anställningar. Det är inget väsensskilt från andra former av kvinnoförtryck, utan
10 bygger på samma maktförhållande, kvinnor drabbas för att de är just kvinnor. Våld handlar om
11 att påminna om vilket kön som besitter makten och är på så sätt en helt central del i
12 upprätthållandet av mäns överordning. Våld mot kvinnor kan också användas som maktmedel i
13 ett vidare sammanhang - i väpnade konflikter används ofta systematiska våldtäkter mot kvinnor
14 som en medveten strategi för att demonstrera makt.

15
16 Våld och hot är ständigt närvarande i vardagen i Sverige. Nästan alla känner någon kvinna som de
17 vet utsatts, och omkring hälften av alla kvinnor har själva erfarenhet av våld från en man. I de
18 flesta fall är förövaren någon som står kvinnan nära. Även kvinnor som inte själva drabbats
19 påverkas, hotet om våld inskränker kvinnors livsutrymme och handlingsfrihet. Många anpassar
20 sitt agerande efter våldet utan att ens tänka på att det och mycket av det som betraktas som
21 kvinnligt beteende är i själva verket grundat i rädsla.

22
23 Våldsutövande män och våldsutsatta kvinnor har ofta olika uppfattningar om vad som är våld
24 och vad som inte är det. Män inkluderar endast det grövsta av det våld de utövar medan våld
25 enligt kvinnor omfattar fler handlingar och beteenden än de mest brutala slagen. För att förstå
26 våldet och relationer som präglas av det menar vi att man måste ta hänsyn till hela spektrumet av
27 hot och våld, från de verbala kränkningarna och hoten till våldtäkterna och det grövsta fysiska
28 våldet.

29
30 Misshandelsförhållandet är en process. Mannen klipper gradvis av kvinnans kontakt med
31 omvärlden tills hon bara har honom att relatera till och få bekräftelse av. Det som till en början
32 kan uppfattas som charmig svartsjuka övergår successivt i psykisk misshandel. Kvinnans
33 självförtroende och självständighet bryts ner och hennes livsutrymme krymper. Väl inne i denna
34 process är det första slaget ofta bara ännu en gräns att förhålla sig till. Genom att växla mellan
35 våld och värme, vara både den som kränker och den som tröstar, förstärker mannen sin kontroll
36 över kvinnan. Detta i kombination med skammen i att vara utsatt, att kvinnan själv ofta görs
37 ansvarig för våldet, samt att hon kan vara ekonomiskt eller socialt beroende av mannen håller
38 henne kvar i en tillvaro av hot och våldsutsatthet.

39
40 Samma mönster återkommer också i samkönade förhållanden. Även i samkönade relationer är
41 det vanligt att våldet inte erkänns som våld, särskilt då parterna ofta uppfattas som jämbördiga i
42 styrka och position. Det är också svårare både att söka och att få skydd och hjälp. Dels på grund
43 av bemötande och kunskapsbrister hos de samhällsinstanser som ska hjälpa, dels på grund av att
44 man kan känna ett ansvar mot den egna gruppen eller kanske inte är öppen med sin relation. En
45 person som i ett förhållande med någon av samma kön utsätts för våld måste ha samma
46 möjligheter till stöd och skydd som någon i en heterosexuell relation.

47
48 Mannen som slår, våldtar eller köper sex beskrivs ofta som avvikande på något sätt, vanliga
49 föreställningar är att det bara handlar om män som är socialt utslagna, arbetslösa eller tillhör en
50 rasifierad grupp. I själva verket återfinns våldsutövande män i alla delar av samhället och det som
51 skiljer dem från andra män är inte etnicitet, klass eller social position utan just våldet. Mannen
52 som utövar våld är ett resultat av könsmaktsordningen och den dominerande föreställningen om
53 maskulinitet. Även om mäns våld mot kvinnor är brott mot lagen är det i ett samhälle som
54 ständigt sanktionerar förtryck av kvinnor inte på samma sätt ett kulturellt brott. Män förväntas ha
55 makt över kvinnor, inte minst i parförhållanden, och våld är det yttersta steget i försvaret av den
56 positionen.

1 Att utsättas för våld kan leda till både fysisk och psykisk ohälsa. Kvinnor som blir utsatta för
2 sexualiserat våld i någon form måste bli sedda och få stöd, hjälp och upprättelse inom såväl
3 rättsväsendet som vården och omsorgen.
4

5 Mångårig kamp för kvinnors rättigheter har lett till att vi i Sverige har nått framsteg både i vår
6 lagstiftning mot sexualiserat våld och i dess tillämpning. Så länge våld inom relationer är lagligt
7 eller socialt accepterat, blir det svårare för kvinnan att ta steget att lämna en våldsam eller
8 destruktiv relation. I Sverige dröjde det fram till 1965 innan våldtäkt föll under allmänt åtal.
9 Kvinnor som berättar om övergrepp misstänkliggörs och skuldbeläggs fortfarande, men vi ser att
10 kampen för juridiska rättigheter har medfört betydande förändringar i synen på sexualiserat våld
11 och har haft stor betydelse för de kvinnor som utsatts.
12

13 Kvinnans ställning i samhället och på arbetsmarknaden, och därmed möjlighet att försörja sig
14 själv, är avgörande för att kunna bekämpa det sexualiserade våldet. I Sverige ser vi att kvinnor i
15 utsatta positioner, till exempel missbrukare, är särskilt utsatta för våld.
16

17 Psykisk ohälsa är ett av de vanligaste och största problemen för kvinnor och unga tjejer i Sverige
18 idag, det är också vanligare än bland män. Förutom att våld och upprepade kränkningar kan leda
19 till ohälsa så hänger psykisk ohälsa även nära samman med makt, inflytande och delaktighet.
20 Tjejer och kvinnor utsätts idag för oupphörlig exponering för absurda skönhetsideal samt en
21 ständig fixering vid och sexualisering av sina kroppar. Samtidigt bär kvinnor alljämt det största
22 ansvaret för hem, barn och relationer och de befinner sig ofta i stressiga arbeten med små
23 möjligheter till inflytande. Kvinnors högre ohälsa är en direkt konsekvens av
24 könsmaktsordningen och därför är det framförallt kvinnor som drabbas när välfärden
25 nedmonteras och ohälsotalen stiger.
26

27 **Kamp för sexuellt likaberättigande**

28 Genom historien har olika samhällen haft olika syn på sexualitet. Synen på sexualitet hänger nära
29 samman både med den rådande könsmaktsordningen och med ett samhälles ekonomiska och
30 juridiska förhållanden. I dagens samhälle är heterosexuallitet norm. Förtrycket mot de som
31 avviker från den heterosexuella normen får ibland långtgående konsekvenser såsom hets, hot och
32 våld. Det tryck och osynliggörande man som homo- eller bisexuell person kan uppleva från såväl
33 sin närmsta omgivning som från samhället i stort kan vara ödesdigert, HBT-personer har i
34 genomsnitt en sämre hälsa än heterosexuella. Liksom kvinnors sexualitet i allmänhet osynliggörs
35 och/eller exploateras, sker detta särskilt med kvinnlig samkönad sexualitet, inte heller i rörelser
36 som kämpar för homo- och bisexuellas rättigheter ges kvinnor lika stort utrymme som män.
37

38 Den heterosexuella kärnfamiljen är idag inte längre den enda familjetypen. 1900-talets sexuella
39 frigörelseprocess har börjat bana väg för andra samlevnadsformer och sexuella uttryck än de
40 traditionellt accepterade. Nymoralistiska och värdekonserverna krafter går till angrepp mot denna
41 utveckling genom bland annat hårdnackat motstånd mot alla former av framsteg i form av
42 synliggörande och utvidgande av rättigheter.
43

44 Att avvika från samhällets genusnormer innebär att ifrågasätta olika 'självklarheter'. Det kan
45 handla om att bryta mot de förväntade uttrycken för könstillhörighet – att som man bära
46 traditionellt feminina kläder och ha ett feminint kroppsspråk till exempel – eller att ha en
47 könsidentitet som inte stämmer överens med det biologiska könet. I den heterosexuella normen
48 ligger föreställningar om och förutsättningar för hur maktrelationen mellan och inom könen ska
49 se ut. Därför kan personers sexualitet som avviker från heteronormen både uppfattas som och
50 vara ett hot mot mäns överordning. Den feministiska kampen och kampen för sexuellt
51 likaberättigande går ofta hand i hand, eftersom de båda är tvungna att angripa den rådande
52 könsmaktsordningen.
53

54 Ung Vänster verkar för ett samhälle där det står varje människa fritt att bejaka sin sexualitet och
55 där heteronormen och tvåsamhetsnormen avskaffas. Där den heterosexuella kärnfamiljsnormen
56 har fått ge vika för en mångfald av samlevnadsformer.

1 RASISM OCH FASCISM

3 Rasism

4 Klassamhället har alltid präglats av rasismen. Samtidigt har rasismen alltid varit en del av
5 klassamhället, både i ideologiproduktionen och i de samhälleliga strukturerna. Dagens
6 klassamhälle kan därför definieras som ett rasistiskt klassamhälle, där föreställningar om ras och
7 etnisk eller kulturell tillhörighet ger upphov till en hierarkisk uppdelning såväl i arbetslivet som på
8 bostadsmarknaden, inom utbildningen och politiken. Denna uppdelning sker genom rasifiering,
9 det vill säga den process genom vilken vissa grupper underordnas och tillskrivs biologiska eller
10 kulturella egenskaper som legitimerar exkludering och de härskande gruppernas exploatering.
11 Rasifieringen är dialektisk på så sätt att den skapar ett inkluderande "Vi" och ett exkluderande
12 "Dom". I Sverige uttrycks detta tydligast genom uppdelningen "svenskar" och "invandrare".

13
14 Rasism är en ideologi eller vardagligt synsätt som upprätthåller rasifieringsprocessen och
15 uppdelningen "Vi" och "Dom". Samtidigt som rasism skapar rasifiering är rasifiering en
16 förutsättning för rasism. Detta ömsesidiga orsakssamband förklaras genom att ena faktorn är en
17 social process och den andra en ideologi.

18
19 De rasistiska strukturerna har alltid format samhället, och är tätt knutna till utvecklingen av
20 klassamhällena. För de härskande klasserna har rasismen fallit sig självklar som ett sätt att
21 rationalisera och naturalisera ojämlikheterna, och täcka över de grundläggande samhälleliga
22 konflikterna. Den tydliga kopplingen mellan klass och hudfärg har dessutom gjort rasismen till en
23 del av överhetens klassförakt. Då rasismen utgör en central del av klassamhället finns det inget
24 intresse bland de härskande klasserna att bekämpa rasismen, då det gynnar deras ekonomiska
25 positioner.

26
27 Rasismen har sett olika ut i olika historiska sammanhang. Tidigare byggdes uppdelningen främst
28 på indelningar i olika raser, men sedan andra världskriget har kultur och nationalitet kommit att
29 spela en mer central roll för att legitimera ekonomiska och sociala skillnader inom arbetarklassen.
30 De beskrivs ofta som ett resultat av kulturella skillnader, så att det framstår som att rasismen är
31 något de utsatta skapar själva.

32
33 Rasism är ett fundament i den imperialistiska världsordningen. Fortfarande genomsyras den
34 dominerande världsbilden av en rasistisk ideologi, där argument kring civilisering, modernisering
35 och sekularisering används som ett rättfärdigande av både västvärldens dominans i världen och
36 den internationella arbetsdelningen. De rasistiska föreställningar som legitimerar underordningen
37 av rasifierade grupper inom samhällets alla sektorer används också som grund för västmakternas
38 aggressiva imperialism. En viktig del i den antirasistiska kampen är därför att synliggöra och
39 bekämpa imperialismen i dess kulturella och civilisatoriska beklädning. Samtidigt är det viktigt att
40 bekämpa den rasistiska ideologiproduktionen.

41
42 En rasifieringsprocess äger alltid rum i samband med rasismen, men rasifieringsprocessens
43 konkreta resultat, det vill säga de egenskaper som den rasifierade gruppen tillskrivs, varierar
44 mellan olika tider och platser.

45
46 Islamofobi är det dominerande uttrycket för rasismen idag och vi ser hur islamofobin fått fäste
47 och sprids genom såväl renodlad rasistisk propaganda, som etablerade högerpartiers och -
48 debattörers benägenhet att använda sig av islamofobin som ett populistiskt verktyg i debatten.
49 Med förevändningar om att värna värden som yttrandefrihet eller kvinnors rättigheter, diskuteras
50 muslimer och islam på ett sätt som spår på fördomar och konstruerar en bild av islam som ett hot
51 mot Sverige och hela västvärlden. Påståendet att debatten om islam är tabubelagd upprepas, för
52 att legitimera och dölja de islamofoba utgångspunkterna. På så sätt kan i grunden rasistiska
53 påståenden döljas bakom uppmaningar om att "våga ta debatten". Den debatt som förs fram
54 utifrån dessa premisser handlar om att befästa fördomar genom insinuationer, associationer och
55 värdebeladdade jämförelser mellan till exempel muslimer och terrorister. Genom att dra in
56 etablerade partier och andra aktörer i samhällsdebatten till denna slags debatt, vinner rasisterna

1 legitimitet för sina utgångspunkter och sin politik. Detta har vi sett exempel på i flera länder i vår
2 omgivning och vi ser samma mönster bli allt tydligare i den svenska debatten.

3
4 Vår uppgift är att stå emot den här utvecklingen, att aldrig backa från våra principer om
5 människors lika värde och att dra debatten åt vänster genom att belysa de verkliga konfliktlinjerna
6 och samhällsproblemen, som springer ur klassamhället och könsmaktsordningen. Att mota
7 tillbaka rasismen är en av vår tids viktigaste utmaningar.

8
9 Den ökade rasismen hänger tätt samman med de senaste decenniernas politiska utveckling, som
10 inneburit att kapitalets makt ökat och klassklyftorna har vidgats. Människors möjlighet att
11 påverka samhällsutvecklingen har minskat i och med att gemensamma tillgångar underställts
12 marknaden och beslutsmakt över allt fler områden har flyttats till EU. Sammantaget har
13 utvecklingen inneburit att demokratins räckvidd har minskats och de politiska skiljelinjerna blivit
14 otydliga. I glappet mellan människors upplevelse av ett alltmer ojämnt samhälle och en politisk
15 debatt som präglats av konsensus kring den ekonomiska politiken och avsaknad av debatt om
16 klass och fördelningsfrågor, har det skapats ett utrymme för en rasistisk diskurs med drag av
17 tillbakablickande nationalism. När skillnaden mellan höger och vänster blir otydlig och
18 arbetarrörelsen inte lyckas bedriva en politik och föra en debatt som samlar breda majoriteter
19 kring en ekonomisk politik för full sysselsättning och ökad jämlikhet, kan högerpopulister samla
20 stöd kring andra konfliktlinjer. Samtidigt har borgerligheten intresse av en debatt som för blicken
21 bort från materiella makt- och fördelningsfrågor, eftersom den döljer klasskonflikterna.

22
23 Efter sekelskiftet kan vi se hur USA och västländerna legitimerat sitt ”krig mot terrorismen”
24 genom islamofobi och en rasifieringsprocess där muslimer tillskrivits våldsiddande egenskaper.
25 Genom denna hotbildskonstruktion har inte endast regelrätta krig legitimerats utan även ett
26 framväxande övervakningssamhälle. I Sverige såsom i andra länder inskränks medborgarnas fri-
27 och rättigheter med repressiva metoder, med förevändningen att det handlar om
28 terroristbekämpning. Framväxten av övervakningssamhället är ett av alla uttryck för en
29 institutionell rasism som finns inbyggd i statsapparaten.

30
31 Rasism påverkar delvis kvinnor och män olika i och med att vi lever i en könsmaktsordning. De
32 rasistiska föreställningarna skiljer ofta mellan män och kvinnor, och tilldelar dem olika
33 egenskaper. Det blir till exempel tydligt då rasifierade grupper av kvinnor definieras som mycket
34 mer förtryckta än andra, medan rasifierade män definieras som särskilt förtryckande.
35 Klassamhället och könsmaktsordningen har därför en central påverkan på hur rasismen utformas
36 och vilka politiska, ekonomiska och lagmässiga effekter den har.

37
38 Ibland används argument med feministiska förtecken som verktyg för islamofoba förslag. Detta
39 är inte bara negativt i det att det tvingar muslimska kvinnor att välja mellan sin religion och sin
40 plats i det offentliga rummet utan också för att de splittrar kvinnokollektivet, försvårar gemensam
41 organisering och döljer hur könsmaktsordningen är densamma i olika länder och kulturer även
42 om den kan ta sig olika uttryck.

43
44 Det kapitalistiska samhället bygger på en rasistisk arbetsdelning även inom nationerna. Rasifierade
45 grupper har hänvisats till lågstatusyrken, egna företag eller arbetslöshet. Historiskt sett har fasta
46 arbetsförhållanden gjort det enklare för människor att bygga upp politisk styrka. Kampen för full
47 sysselsättning och facklig organisering är därför en central del i det antirasistiska arbetet.

48
49 Trots att arbetarklassen objektivt förlorar på rasism, upplever människor ibland det motsatta och
50 agerar därefter. Det kan handla om att man tror att arbetslösheten ska minska om invandringen
51 minskar, eller att kostnaden för invandringen urholkar resurserna till välfärden. Insikten om att
52 rasifierade grupper utgör en stor del av arbetarklassen, och med den en strävan om att motverka
53 splittring längs etniska linjer för att organisera arbetarklassens hela bredd, är central för såväl vårt
54 antirasistiska arbete som för klasskampen. Vår antirasistiska strategi går ut på att visa att
55 arbetarklassen tjänar på att hålla ihop och att konflikten som målas upp mellan ”invandrare” och
56 ”svenskar” är falsk. Rasifieringsprocessen och uppdelningen av ”Vi” och ”Dom” lägger grunden
57 för en vardagsrasism som drabbar de rasifierade grupperna. För att se igenom det, och bygga en
58 verklig solidaritet med de inom arbetarklassen, krävs det en stark klassmedvetenhet.

1 **Fascism**

2 Fascismen är en form av auktoritär, våldsam rörelse som är starkt fientlig till arbetarrörelsen och
3 kvinnorrörelsen. Fascisterna försöker uppträda under folklig mantel och hävda att klasskampen
4 skall ersättas av en aggressivt nationalistisk politik. Historiskt har fascismen haft stöd av
5 småborgerliga och feodala skikt som känt sig hotade av kapitalismen, men i dess faktiska politik
6 har den entydigt gynnat storkapitalets intressen. Den reaktionära, ofta antikapitalistiska retoriken,
7 har följts av en konsekvent pro-kapitalistisk politik.
8

9 Ytterst har de fascistiska maktövertagandena varit uttryck för överklassens intressen. Det har varit
10 de som gett det avgörande stödet, där de fascistiska rörelserna har kunnat ta makten och slå ner
11 folkets organisationer. Korporatismen, militarismen och centraliseringen av makt till
12 statsapparaten passade kapitalet som hand i handske i de politiska situationer som förelåg.
13

14 Tanken om nationens bevarande är extra stark i ett fascistiskt samhälle. Av tradition har kvinnor
15 tillskrivits rollen som nationens bevarare genom att hålla fast vid gamla traditioner och att
16 uppfostra nationens barn till goda medborgare. Alla former av attacker mot kärnfamiljen ses av
17 fascisterna som ett hot mot nationen i sig, eftersom det hotar traditionella värden och leder till
18 sedernas förfall. Det fascistiska systemet begränsar kvinnor ytterligare och befäster kärnfamiljens
19 roll som en av nationens viktigaste enheter.
20

21 Trots det har fascismen också visat sig kunna vinna insteg bland arbetarklassen, bland annat
22 genom att lova bättre levnadsförhållanden och ett slut på kapitalismens avigsidor. Fascisterna har
23 spelat på människors rädsla med sina krav på lag och ordning, och konsekvent drivit en politik
24 för att pressa tillbaka kvinnors rättigheter och de landvinningar som kvinnorrörelsen har uppnått.
25 I situationer då arbetarrörelsen inte har förmått kanalisera det strukturella tryck som ligger på
26 människor i progressiv handling, har de kunnat göra det i ett förakt riktat nedåt.
27

28 **Strategier**

29 Vänstern behöver ta ett större ansvar för ett antirasistiskt arbete som samlar folkrörelser i kamp
30 mot rasistiska rörelser och deras politik. Rasismen måste marginaliseras genom att breda rörelser,
31 som fackförbund, religiösa samfund och andra folkrörelser organiserar ett motstånd och tydligt
32 står upp för mänskliga rättigheter och alla människors lika värde. I detta slags antirasistiska arbete
33 är det av största vikt att samla en bredd, genom att kunna enas bakom renodlat antirasistiska
34 paroller och genom att lägga den egna organisationens intresse av att synas och höras, åt sidan.
35

36 Det är vår uppgift och vårt ansvar som antirasistisk vänster, att förhindra att högern går rasister
37 till mötes genom att föra debatten på deras planhalva. Vi ska konsekvent stå upp mot rasistiska
38 utgångspunkter och förslag och kämpa för att få debatten att handla om de verkliga
39 samhällsproblemen och konflikterna.
40

41 Vår viktigaste antirasistiska strategi att lyckas organisera arbetarklassen i kamp för sina intressen
42 och flytta fram arbetarklassens positioner i samhället, samtidigt som vi betonar vikten av att hålla
43 samman mot överklassen och rasismen. Det är centralt för den antirasistiska kampen att vi finns
44 på plats i arbetarklassens vardag, att vi visar att det är vi som tar människors problem och
45 missnöje på allvar och har politiska lösningar som ökar jämlikheten i samhället.
46

47 **IMPERIALISM OCH INTERNATIONELL SOLIDARITET**

49 **Imperialism**

50 Dagens utvecklade kapitalism grundar sig på utsugning, kolonialisering med militärt våld och
51 ekonomisk kontroll av underutvecklade länders råvaror, marknader och kapital. Under 1900-talet
52 har kapitalismen blivit ett världsomspännande, imperialistiskt system, som sprängt
53 nationsgränserna i jakt på nya marknader, billig arbetskraft och råvarukällor.
54

55 Imperialismen kännetecknas av att kapitalismen blivit övernationell, makten koncentrerats och
56 stora världsomfattande monopol bildats som dominerar hela marknader. Kapitalisterna

1 samarbetar i allt större omfattning i internationella och övernationella organisationer och
2 frihandelsammanslutningar i syfte att skydda sina intressen, kontrollera priserna, fördela
3 marknader emellan sig och driva igenom sina ekonomiska och politiska projekt. Imperialismen
4 understöds dessutom av statsapparaterna med ekonomiska, politiska och militära medel.
5 Allt oftare beskrivs den ekonomiska imperialismen med ordet globalisering. Det är en ideologiskt
6 färgad myt att det skulle vara först nu som kapitalismen blivit global på allvar. Världshandelns
7 andel av den totala ekonomin och utlandsinvesteringarnas andel av de totala investeringarna är
8 idag ungefär lika stora som åren före första världskriget. Kapital och investeringar rör sig
9 fortfarande till stor del i-länder emellan och de stora transnationella företagen har sin
10 huvudsakliga bas i ett eller några få länder.

11
12 Den globala ekonomin är tydligt präglad av könsmaktordningen. Kvinnor utgör idag majoriteten
13 av alla fattiga och äger mindre än procent av världens egendomar. Fastän kvinnor utför den
14 största delen av allt arbete tjänar de endast en tiondel av inkomsterna. Till stor del beror det på att
15 kapitalet profiterar på kvinnors underordning i länder med dålig arbetslagstiftning, låga löner och
16 usla arbetsvillkor. Kvinnor är därtill starkt underrepresenterade i de fora där beslut kring den
17 internationella ekonomin fattas, det gäller såväl i transnationella bolagsledning, som i
18 institutioner som IMF, WTO, Världsbanken och EU.

19
20 Det har också funnits en utveckling mot en global arbetsdelning och en starkare ideologisk
21 dominans för kapitalets politiska företrädare. Den globala arbetsdelningen har till exempel
22 inneburit att antalet industriarbetare i världen som helhet har ökat kraftigt medan det minskat i
23 nord. De multinationella företagen har insett att genom att exportera en kultur och göra den till
24 norm oavsett var i världen man bor, är ytterligare ett sätt för dem att expandera och öka på sina
25 vinster. Man skapar ett ideal, både när det gäller värderingar, konsumtion, religion och utseende,
26 och det sker på bekostnad av majoriteten av världens befolkning, det vill säga kvinnor, fattiga
27 icke-vita, som befinner sig utanför normen. Detta genomsyrar inte bara ekonomiska marknader
28 och populärkultur, utan påverkar även undervisningen i grundskolan då man i Europa lägger stor
29 vikt vid de grekiska och romerska civilisationerna, men tenderar att glömma civilisationer från
30 andra delar av världen som också haft stort inflytande på hur dagens samhällsutformning ser ut.
31 Kulturimperialismen är således något som vi i allra högsta grad stöter på dagligen, den skapar en
32 bild av vad som är rätt och fel, ett "vi och dem"-tänk och utgör alltså en grogrund för rasism och
33 kvinnoförtryck.

34
35 Även om de flesta av länderna i syd tillkämpat sig formell självständighet är de idag på många sätt
36 mer beroende av länderna i nord genom ojämlika handelsrelationer och krediter. I Man kan tala
37 om ett centrum och en periferi, där såväl naturresurser som resultatet av det utförda arbetet tas
38 från periferi till centrum. Underutvecklade länder blir fastlåsta i produktion av oförädlade råvaror
39 och vinsterna flyttas istället till länder med tillgång till högteknologisk industri. Utsugningen av
40 länderna i periferin underlättas av att många av dessa länder i praktiken styrs av en liten nationell
41 elit som är ekonomiskt och politiskt uppknuten till det imperialistiska systemet och det
42 transnationella kapitalet. Dessa grupper styr – mer eller mindre auktoritärt – mot det egna folkets
43 intressen, bland annat genom att skydda utländsk egendom, kontrollera den inhemska
44 fackföreningsrörelsen och slå ned folkliga protester och resningar.

45
46 Den ideologiska förskjutningen i världen har inneburit att den nuvarande ekonomiska ordningen
47 har förklarats som given och orubblig. En viktig myt är att det är globaliseringen som med
48 nödvändighet har skapat stora klyftor inom och mellan länderna. Historien visar dock att det är
49 maktförhållandena mellan arbete och kapital som påverkar fördelningen av rikedomar och
50 ekonomisk utveckling.

51
52 I sista hand vilar den nuvarande ordningen på möjligheten att använda våld mot det som hotar
53 viktiga ekonomiska intressen. Några få länder, främst USA, använder direkta metoder såsom
54 militärt stöd och direkta interventioner för att tillvarata sina intressen internationellt.

55
56

1 **Nationellt självbestämmande**

2 Det pågår en förflyttning av beslutsfattande från de demokratiska institutioner som finns inom
3 ramen för dagens stater till överstatliga institutioner och organisationer som EU, IMF och WTO.
4 Dessa institutioner och organisationer omöjliggör för stora grupper av människor att ta del av
5 och påverka beslutsprocessen och saknar såväl demokratisk legitimitet som folklig förankring.

6
7 Privatiseringar, avregleringar och den ökade makten för dessa överstatliga organisationer är
8 strategier i kapitalets och högerens offensiv för att försvaga arbetarklassens positioner. Makten
9 flyttas från de ofullkomliga, men existerande, formerna för demokratiskt styre som
10 arbetarklassens politiska och fackliga organisationer samt kvinnorörelsen tillkämpat sig över till
11 organisationer vars främsta mål är att stärka kapitalets makt.

12
13 Nyliberalismen har genom sin starka ideologiska offensiv gett sken av att staterna har spelat ut sin
14 roll och att globaliseringen kräver att beslutsfattande flyttas till andra nivåer än nationalstaterna.

15
16 De demokratiska och politiska styrelseformer som idag finns i staten Sverige är överlägsna de
17 som finns på övernationell nivå. De kan användas för att beskära kapitalets makt och påbörja
18 demokratiseringen av ägandet. Allmän och lika rösträtt, demokratiskt valda parlament och
19 regeringar, samt fackliga rättigheter är reformer som även om de inte kunnat hota kapitalismens
20 existens har stärkt arbetarklassens möjligheter att påverka. Att utveckla och stärka dessa
21 institutioner och rättigheter, samt att försvara det nationella självbestämmandet är en central del i
22 arbetet för att stoppa nyliberalismens frammarsch.

23
24 Samtidigt som den nyliberala idén om nationalstatens död fått ett allt starkare fotfäste ser vi hur
25 nationalistiska stämningar växer sig allt starkare. Dessa två, till synes motsatta idéer, en som
26 betonar nationens upplösning och en som betonar dess styrka, förenas i att de båda försvagar
27 arbetarrörelsens och kvinnorörelsens positioner. Nationalismen ställer olika skikt av
28 arbetarklassen mot varandra och döljer således de reella klass- och könsmotsättningarna inom
29 landet. Samtidigt riskerar man solidariteten mellan arbetarklassen i olika stater.

30
31 Utmaningen för oss ligger i att bortom nationalismens idéer försvara de demokratiska
32 landvinningar som stärker arbetarklassens positioner. Mot högerens nyliberalism och
33 extremhögerens konservativa nationalism ställer vi gemensam kamp för gemensamma intressen.

34 35 **Säkerhets- och försvarspolitik**

36 Sverige har länge sagt sig vara ett alliansfritt land. I själva verket har militären, med
37 statsledningens goda minne, sedan andra världskriget sett sig som en självklar del av västblocket
38 och upprätthållandet av ett starkt svenskt försvar motiverades länge med hotet från öst. Under
39 2000-talet har synen på det svenska försvaret ändrats. Invasionsförsvaret har ersatts av ett
40 insatsförsvaret, vilket bland annat innebär att Sverige i större utsträckning deltar i militära insatser
41 utomlands. I allt större utsträckning motiveras svenska militära insatser med hotet från "den
42 internationella terrorismen".

43
44 Sverige har närmat sig den aggressiva militäralliansen Nato, vilket skadar vårt lands möjligheter till
45 självbestämmande. Nato är styrt av supermakten USA och har fått en allt starkare och mer
46 självklar ställning i den Europeiska Unionen. Vi har redan sett USA utvidga Nato genom
47 utbyggnaden av Partnerskap För Fred, PFF; en del av Nato där Sverige redan är medlem. Ung
48 Vänster kräver att Sverige ska lämna PFF och anser att Nato ska läggas ned. EU har påbörjat en
49 militariseringsprocess, genom skapandet av stridsgrupper och genom Lissabonfördragets
50 solidaritetsklausul. EU:s militarisering handlar ytterst om att försvara det västeuropeiska kapitalets
51 ekonomiska intressen inom och utanför Europa. Ung Vänster är motståndare till denna
52 militarisering och till svenskt deltagande i EU:s stridsgrupper. Skapandet av militära allianser leder
53 generellt till upprustning och ökar ytterst riskerna för krig. Ung Vänster vill att Sverige ska vara
54 ett alliansfritt land för att kunna föra en aktiv neutralitetspolitik och bli en röst för utsatta länder.
55 Sveriges roll i världen ska vara att genom kontinuerlig dialog och konstruktiva förhandlingar bidra
56 till konfliktlösning på alla nivåer. Även om det finns tillfällen då det kan vara befogat att använda

1 Sveriges försvarsmakt i internationella FN-ledda insatser, ser vi att Sveriges utrikes- och
2 säkerhetspolitik primärt ska grundas på icke-militära lösningar.

3
4 Den allmänna värnplikten, grundbulten för en demokratisk kontroll av det militära systemet, är
5 avskaffad. Ung Vänster anser att insynen och kunskapen om hur ett svenskt försvar ska
6 organiseras inte ska reserveras för en liten elit. Värnpliktssystemet bör återinföras och utvidgas till
7 att omfatta även kvinnor. Att använda vapen och våld för att lösa konflikter måste alltid försöka
8 undvikas men det är av yttersta vikt att, så länge vi har ett militärt försvar, underställa det militära
9 systemet en demokratisk kontroll.

10
11 Vi vill att Sverige skall utvecklas till ett föregångsland i kampen för fred men det kräver också
12 kamp mot vapenindustrin, som idag är en av världens största industrier. Vi kräver ett förbud mot
13 svensk vapenexport. För att stoppa vapenexporten krävs en minskad vapenproduktion. I syfte att
14 skapa breda allianser i frågan ställer vi krav om att en del av vapenindustrin ställs om till civil
15 produktion. Målet för den svenska vapenproduktionen skall vara att säkra Sveriges nationella
16 självbestämmande och alliansfrihet.

17
18 Säkerhetspolitik handlar om mer än militära frågor och bör ses ur ett bredare perspektiv än de
19 traditionellt dominerande frågorna om geografiska gränsdragningar och militära lösningar. Detta
20 gäller inte minst västvärldens oförmåga att komma bort från sitt beroende av energi och andra
21 naturresurser som snart kan ta slut och som sannolikt kommer vara en källa för framtida
22 konflikter. Ung Vänster anser att dessa säkerhetsshot främst avvärs genom ett effektivt, rättvist
23 och långsiktigt planerat nyttjande av naturtillgångar, snarare än med vapenmakt och vinstintresse.
24 Klimatförändringarnas konsekvenser för det säkerhetspolitiska läget kan heller inte underskattas.
25 Fattigdom och avsaknad av mänskliga rättigheter bidrar ofta till ökat våld i ett samhälle och
26 därför måste säkerhetspolitiken innefatta lösningar även på dessa problem.

27
28 Kvinnor drabbas på fler sätt än män i krig och konflikter. Ett exempel på det är det faktum att
29 våldtäkt ofta används som maktmedel. Systematiska våldtäkter används i vissa fall som ett led i
30 etnisk rensning, genom att kvinnor våldtas och därefter nekats att göra abort. Systematiska
31 våldtäkter betraktas idag av FN som en krigsförbrytelse och ett brott mot mänskligheten, men
32 fortfarande görs i praktiken alltför litet åt dessa brott. Även i icke-konfliktdrabbade länder är
33 kvinnors utsatthet för sexualiserat våld ett utbrett säkerhetspolitiskt problem.

34
35 Eftersom kvinnor levnadsvillkor skiljer sig från mäns, måste säkerhetspolitiken utformas utifrån
36 ett feministiskt perspektiv. Det handlar till exempel om att se till kvinnors sexuella och
37 reproduktiva hälsa, rörelsefrihet och utsatthet för våld. Idag är kvinnor ofta utslutna från
38 fredsförhandlingar och säkerhetspolitik diskuteras sällan utifrån de specifika säkerhetsshot kvinnor
39 utsätts för, eftersom dessa ses som problem som hör hemma i den privata sfären.

40
41 Ung Vänster anser att den svenska säkerhets- och försvarspolitik ska vila på en feministisk
42 grund. Bland annat därför bör en könsneutral värnplikt införas, så att andelen kvinnor på alla
43 nivåer i försvarsmakten höjs. Detta är av särskild vikt vid internationella insatser.

45 Internationella institutioner

46 EU

47
48 Den globala kapitalismen organiserar sig alltmer i ekonomiska och politiska maktblock och
49 tanken om Europas förenta stater ligger på så sätt rätt i tiden. EU är byggt av kapitalet, för
50 kapitalet, i ett försök att bli ett ekonomiskt maktblock jämte det amerikanska, det japanska och
51 det kinesiska storkapitalet.

52
53 Ung Vänster vill inte att Sverige ska vara medlem i EU. Vi är motståndare till att EU utvecklas till
54 en federal stat. Vi vill varken vara med i EMU, där en nyliberal politik är det lagstadgade
55 rättesnöret, eller en försvarsunion, redo att försvara den europeiska protektionismen till varje
56 pris. Ung Vänster motsätter sig skarpt EU:s gemensamma flyktning- och asylopolitik genom

1 Schengenavtalet, ett avtal vars konsekvens är nya murar mot omvärlden. Det är oacceptabelt att
2 flyktingar idag anses utgöra en fara för staternas säkerhet.

3
4 EU är ett projekt som inte löser utan förvärrar Europas verkliga problem: massarbetslöshet,
5 växande sociala klyftor och de akuta miljöproblemen. Dess strukturer är inte följden av en
6 folklig demokratisk process, utan är konstruerade och påtvingade ovanifrån. Vi vill istället att
7 Sverige och andra länder bidrar till att bygga upp mellanstatliga och demokratiska
8 samarbetsformer som inte begränsar sig till ett fåtal västeuropeiska länder.

10 **Internationell handel och skuldbördan**

11 Ung Vänster är positiva till handel mellan länder, men världshandeln måste regleras med hänsyn
12 till miljö och sociala faktorer. I-länderna måste sluta kräva frihandel av U-länderna samtidigt som
13 man själv tillämpar protektionism. En förutsättning för utveckling i de fattigaste länderna är att
14 de tillåts skydda sina hemmamarknader och får möjlighet att övergå från enbart råvaruproduktion
15 till förädling.

16
17 Skuldbördan är ett stort hinder för många länders utveckling och kan bara lösas med en
18 avskrivning av de fattiga ländernas skulder. Lånevillkoren tvingar skuldsatta länder att föra en
19 nyliberal politik och innebär att många länder i syd måste skära ner på den offentliga sektorn för
20 att betala räntan och amorteringarna på lånen. Dessa summor överstiger idag betydligt det
21 bistånd man får, med andra ord strömmar det varje år pengar från de fattiga länderna till de rika.

22
23 Det är viktigt att frågan om en definitiv lösning av skuldbördan knyts till frågan om bistånd.
24 Bistånd i olika former kan aldrig lösa de grundläggande problemen, men är ändå ett viktigt medel
25 för att i dagsläget direkt kunna bistå fattiga länder. Biståndet fungerar idag ofta som en del av en
26 imperialistisk agenda från givarländerna. Syftet med bistånd måste vara att stärka
27 mottagarländernas möjlighet att själva utvecklas. Bra bistånd kan förbättra de fattigas situation i
28 de utsugna länderna, minska inkomstklyftorna och främja miljötankande, jämlikhet och en
29 demokratisk utveckling i enlighet med landets egna förutsättningar. Bistånd får aldrig vara ett
30 medel för att öka svensk export, som det i många fall är idag. Inte heller får biståndsorganens
31 egen prestige och anseende bestämma biståndets inriktning. Bra bistånd kan till exempel vara
32 satsningar på utbildning och infrastruktur.

33
34 WTO, IMF och Världsbanken domineras idag totalt av i-länderna. En demokratisering av dessa
35 organ skulle vara ett steg i rätt riktning, men kampen bör främst vara inriktad på att bygga upp
36 och stödja progressiva motkrafter mot dem och den ekonomiska politik som de påtvingar fattiga
37 länder.

38
39 Sverige är idag med sin ekonomiska struktur, sina transnationella företag och sitt medlemskap i
40 internationella organisationer och frihandelssammanslutningar en del av imperialismen.

42 **FN**

43 FN spelar idag stundtals en konstruktiv roll vid konfliktlösning samt vid natur- och
44 svältkatastrofer. FN-organ som exempelvis WHO intar ofta en progressiv position i diskussioner
45 om handlingsstrategier för en rättvisare världsordning. Samtidigt är FN en del av det
46 imperialistiska systemet och styrs ytterst av de dominerande intressena inom detta system, vilket
47 kraftigt minskar organisationens progressiva handlingsutrymme.

48
49 Många länder representeras i FN av auktoritära regimer som är ekonomiskt och politiskt
50 uppknutna till det imperialistiska systemet och det multinationella kapitalet, och som därför inte
51 kan sägas representera intressena hos folkmajoriteten i det egna landet. För att FN skall bli ett
52 verkligt redskap för en rättvis världsordning måste därför en demokratisering, genom bland annat
53 avskaffande av vetorätten och de permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet, åtföljas av ökat
54 folkligt inflytande i medlemsstaterna och en starkare internationell vänsterrörelse.

1 **Internationell solidaritet**

2 Internationell solidaritet bygger ytterst på att vi ser att kampen på många sätt är densamma
3 världen över. Vi har gemensamma intressen i allt från fackliga rättigheter till nationellt
4 självbestämmande, och har allt att vinna på ett fördjupat och förstärkt internationellt samarbete
5 mellan arbetarrörelser och andra progressiva folkrörelser. För att bryta den splittring som präglar
6 arbetarklassen, bland annat till följd av nationalism och religion, krävs gemensamma erfarenheter
7 av organiserad klasskamp.
8

9 Det gemensamma försvaret av den nationella självbestämmanderätten är en avgörande del av den
10 internationella solidariteten. Folkkrävet måste försvaras mot de imperialistiska staternas försök att
11 urholka den. Den ekonomiska kontroll IMF, Världsbanken och WTO utövar, framförallt över
12 fattiga länder, måste uppmärksammas och motarbetas.
13

14 Vårt feministiska arbete är en viktig del av den internationella solidariteten. Gemensam kamp har
15 i stora delar av världen gett landvinningar som visar att könsmaktsordningen är föränderlig.
16 Möjligheten till en god sexuell och reproduktiv hälsa, lagstiftad rätt till sin egen kropp och rätten
17 till utbildning är exempel på områden där kvinnor i olika samhällen och samhällsklasser har
18 drastiskt olika levnadsvillkor.
19

20 I en värld där klyftan mellan fattiga och rika ökar, där krig och förtryck råder och där mänskligt
21 skapade klimatförändringar försämrar människors livsbetingelser, lämnar allt fler människor sina
22 hem för att skapa sig en mer människovärdig tillvaro. Flyktingpolitiken är på så sätt en viktig
23 värdemätare på vilken vikt samhället tillmäter försvaret av de mänskliga rättigheterna. Genom att
24 ge asyl åt dem vars mänskliga rättigheter är i fara tar vi vårt ansvar och visar att
25 rättskränkningarna i den asylsökandes hemland är oacceptabla. Helt kan problemet med ökade
26 flyktingströmmar dock bara lösas genom en rättvisare världsordning. Idag förekommer krig i allt
27 högre utsträckning inom nationernas gränser. Ofta är det maktkamper och ekonomiska intressen
28 som leder till krig. Rekruteringen av människor till krig, genom frivillighet eller tvång, underlättas
29 av fattigdom med sociala och ekonomiska problem.
30

31 Sverige och många andra länder har, genom exempelvis vår aggressiva vapenexport, skuld i
32 många av de kränkningar av mänskliga rättigheter som förekommer världen över. Sverige måste
33 lägga ökad kraft på att förebygga uppkomsten av nya flyktingströmmar. Under tiden måste de
34 som är politiskt förföljda eller har humanitära skäl kunna få fristad i Sverige.
35

36 Mot imperialismen ställer vi alla folks rätt att själva bestämma över sin egen framtid.
37

38 **MILJÖ**

39
40 Vår uppgift är att som första generation ta både klimathotet och andra miljöfrågor på allvar.
41 Tidigare generationer har, för ekonomisk och social utveckling, exploaterat naturresurser med
42 liten eller ingen hänsyn till kommande generationer. Även politiska rörelser till vänster har
43 prioriterat andra intressen före miljöfrågan. I modern tid har kapitalismens expansionssträvan och
44 kortsiktiga vinstintressen medverkat till en mycket snabb utveckling av miljöproblemen. För att
45 nå en hållbar utveckling måste vi ändra både vår produktion och vår konsumtion.
46

47 Även om en miljöomställning skulle innebära en förändring av dagens konsumtionsmönster,
48 behöver det inte nödvändigtvis innebära en lägre levnadsstandard för majoriteten av
49 befolkningen. Vi måste omdefiniera vad en hög levnadsstandard innebär. För den tidiga
50 arbetarrörelsen var den viktigaste uppgiften att nå materiella framsteg för att kunna lyfta folk ur
51 fattigdom och misär. I vårt land är den materiella standarden för den absoluta majoriteten sedan
52 länge tryggad. Det är inte hållbart att ständigt öka vår konsumtion av varor och energi. För oss
53 innebär en hög levnadsstandard god tillgång till välfärd, mer ledig tid och en möjlighet att
54 förverkliga sina drömmar.
55

1 Idag är det höginkomsttagarna som förbrukar det största miljöutrymmet och män förbrukar
2 därtill ett större miljöutrymme än kvinnor. Kraven på en hållbar utveckling innebär därför också
3 krav på jämlikare villkor.
4

5 Den globala miljöförstörelsen är tätt sammankopplad med imperialismens exploatering av
6 människor och naturresurser världen över. Imperialismen har gjort det möjligt för västländerna
7 att exportera sina miljöproblem och därmed utnyttja en ohållbart hög andel av världens resurser
8 utan att direkt behöva konfrontera konsekvenserna. Nu ser vi att förhållandena förändras. Även
9 om det fortfarande är de fattigaste länderna som är värst drabbade ser vi även konsekvenserna av
10 klimatförändringarna i västvärlden. I takt med den ekonomiska och sociala utvecklingen i
11 befolkningsrika Kina och Indien blir dessutom deras inhemska marknader minst lika betydande
12 för utnyttjandet av jordens resurser som deras exportindustri.
13

14 Mellanstatligt samarbete kommer inte räcka i kampen för en hållbar utveckling. Det är avgörande
15 med bindande regelverk på överstatlig nivå samt organ som förmår bevaka och upprätthålla
16 regelverken. Sverige bör ta initiativ till en diskussion om det är möjligt att upprätta en
17 internationell miljödomstol som kan utgöra den yttersta uttolkaren och försvararen av den
18 internationella miljöretten.
19

20 Samtidigt vet vi att en omställning av vår produktion endast kan komma genom en kamp
21 underifrån. Starka folkrörelser kan sätta press på stater och företag, men för att nå en verklig och
22 hållbar förändring krävs ett brytande med det ekonomiska systemets logik.
23

24 I Sverige behöver en miljöomställning bland annat omfatta energiförbrukningen, trafikfrågorna
25 och jordbruket. Det finns flera sätt att ta steg i rätt riktning: radikala ekonomiska styrmedel,
26 förbud mot miljöfarlig produktion, satsningar på teknikutveckling och hårdare miljökrav i det
27 offentliga upphandlingar.
28

29 **Klimat**

30 Att motverka klimatförändringarna är en av vår tids stora utmaningar. Den globala
31 uppvärmningen leder till obalans i ekosystemen. När arter dör ut och glaciärer smälter hotas inte
32 bara den biologiska mångfalden. Förstörda skördar och brist på fisk leder till svält i stora delar av
33 världen. Tropiska stormar ödelägger människors bostäder. Torka och brist på rent vatten leder till
34 epidemier och svält i de minst ekonomiskt och socialt utvecklade länderna.
35

36 Energiförbrukningen behöver sjunka betydligt för att komma ner i hållbara nivåer. Därför måste
37 staten återta den centrala rollen i forskning, planering och styrning. Det är av stor vikt att
38 energiproduktionen sker i offentlig regi. I Sverige ska kärnkraften avvecklas, parallellt med en
39 utbyggnad av alternativa energikällor.
40

41 Trafikfrågorna måste ryckas ur bil- och oljebolagens händer, så att en rationell och demokratisk
42 planering kan komma till stånd. Flygtrafiken måste minska, i första hand på kortare sträckor.
43 Kollektivtrafiken måste prioriteras, byggas ut samt göras avgiftsfri. Tunga vägtransporter måste i
44 hög utsträckning styras över till järnväg. För detta krävs moderniseringar och utbyggnader av
45 järnvägsnätet. Privatbilismen är idag en viktig förutsättning för människors rörlighet och frihet att
46 kunna bo var man vill, men samtidigt innebär de fossila bränslena ett allvarligt miljöproblem.
47 Därför är det viktigt att arbeta fram fler och billigare bilar som går på alternativa bränslen. Det är
48 även viktigt med en utbyggd kollektivtrafik med fler bussavgångar och fler utbyggda cykelvägar,
49 både för de som bor inom som utanför tätorter. Detta är en förutsättning för att fler människor
50 ska välja kollektivtrafiken framför bilen, och det måste alltid prioriteras framför att utveckla
51 privatbilismen.
52

53 Det är viktigt att arbetet för en hållbar utveckling sker på ett sätt som samtidigt låter de fattigaste
54 länderna utvecklas. Att ha gemensamma regler för t.ex. minskning av koldioxidutsläpp i alla
55 länder är inte rimligt. De länder som under lång tid har förbrukat mer än sin andel är ansvariga
56 för att i längden minska sina utsläpp till en nivå som motsvarar deras befolkning.
57

1 Så länge BNP-tillväxten är överordnad både levnadsstandard och miljökrav kommer vi inte att nå
2 en hållbar utveckling. En progressiv politik kommer dock inte bara att möta organiserat motstånd
3 från näringslivet utan även från stora delar av västvärldens befolkning. Det behövs därför både
4 folkbildning och folkrörelser som visar behovet av att ställa om produktion och konsumtion för
5 att nå ett hållbart och rättvist samhälle. För att hejda den globala uppvärmningen krävs det en
6 samhällsplanering som marknadsekonomi inte kan åstadkomma. Det är endast genom att på
7 demokratisk väg besluta om vår produktion och konsumtion som vi i framtiden kan undvika ett
8 överutnyttjande av enskilda naturresurser på det sätt som framkallat den globala uppvärmningen.
9 Vår förmåga att hantera miljöproblemen handlar i förlängningen om vår existens på jorden.

10
11 Kapitalismen är ohållbar. Den enda egentliga lösningen på de stora miljö- och klimatproblemen i
12 världen är att produktionen av varor och tjänster ställs under demokratisk kontroll och planeras
13 efter mänsklighetens behov. Ung Vänster ska vara de som står för ett tydligt anti-kapitalistiskt,
14 socialistiskt perspektiv i miljödebatten.

15

16 **SOCIALISTISK STRATEGI**

17

18 Ung Vänsters mål är det klasslösa samhället. Vi är ett revolutionärt ungdomsförbund som arbetar
19 för att stärka och flytta fram arbetarklassens positioner i dagens samhälle, och för att förbättra
20 vanliga människors levnadsvillkor.

21

22 Ung Vänster menar att en socialistisk samhällsomvandling aldrig kan ske endast med reformer
23 inom det kapitalistiska systemets ramar. Vår politik måste syfta till att förändra själva
24 samhällssystemet i grunden. Vår rörelse avvisar sedan länge varje tanke på att en socialistisk
25 samhällsomvandling skulle ske utan folkmajoritetens stöd, bekräftat i allmänna och fria val.

26

27 Den revolutionära strategin förutsätter en ständig kamp för förbättringar och kan aldrig innebära
28 ett förkastande av kampen för eller vikten av reformer. Dels för att vi genom dessa påverkar
29 dagens samhälle och skapar värderingar som påverkar oss och våra liv idag. Dels för att vi genom
30 att beskära kapitalets makt och demokratisera även ägandet och ekonomin successivt kan flytta
31 fram våra positioner.

32

33 En särskild strategisk betydelse har reformer som undandrar verksamheter från kapitalets makt,
34 liksom reformer som stärker de arbetandes makt och rättigheter på arbetsplatserna. Även
35 reformer som ökar arbetarnas uttag av mervärdet är av strategisk betydelse, exempel på sådana
36 krav är sex timmars arbetsdag och förändringar av pensionssystemet. Vårt socialistiska alternativ
37 till den kapitalistiska ekonomin är en demokratisering av ekonomin. Banker, storföretag och
38 andra för samhället strategiskt viktiga företag och näringar måste stå under demokratisk kontroll.
39 Samhällsorgan under demokratisk kontroll ska bestämma investeringspolitiken. Samhällsfonder
40 och löntagarfonder ska användas för att stärka de arbetandes makt och det samhälleliga infly-
41 tandet över produktion och kreditförsörjning.

42

43 Kampen för socialismen går via arbetet för arbetarklassens och folkmajoritetens omedelbara
44 intressen. I denna kamp kan stödet för vårt politiska alternativ skapas, samtidigt som
45 arbetarklassens kampvana, självförtroende och sammanhållning stärks. Krav som inte kan
46 åstadkommas inom det rådande systemets ramar, så kallade systembrytande krav, kan öka
47 medvetenheten om kapitalismens begränsningar.

48

49 Huvudkraften för socialismen i vårt land är den svenska arbetarklassen. Det krävs engagemang
50 och deltagande av en bred folkmajoritet för en övergång till och ett befastande av en socialistisk
51 samhällsordning. För detta krävs i sin tur allianser med grupper inom mellanskiktet. Dessa har
52 idag ofta en ställning som alltmer liknar arbetarklassens vilket innebär att de har ett objektivt in-
53 tresse av en socialistisk omvandling. Detta underlättar skapandet av nödvändiga allianser mellan
54 arbetarklassen och delar av mellanskiktet.

55

56 En grundläggande omvandling av samhället i socialistisk riktning kräver också en organisering av
57 hela arbetarklassen. Det är därför av största vikt för vår socialistiska strategi att vi motverkar

1 splittring längs etniska linjer och att rasifierade grupper får en större politisk roll inom samtliga
2 delar av arbetarrörelsen.

3
4 Kampen för socialismen är också en kamp om ideologi och människosyn. Ett klassamhälle kan
5 inte bestå utan ett passivt accepterande av det nuvarande samhällets maktförhållanden och dess
6 fortlevnad. Detta samförstånd skapas genom ideologi. Strävan mot socialismen är också en
7 strävan att skapa och förmedla vänsterns tankar om rättvisa och solidaritet till att genomsyra
8 samhället. Kampen för en motideologi är därför viktig i kampen för socialismen. Genom kultur,
9 forskning, utbildning och debatt som frigör sig från beroendet av stat och kapital kan för-
10 utsättningar för ett kritiskt ifrågasättande av gällande ”sanningar” och rådande maktförhållanden
11 skapas.

12
13 För att arbetarklassen ska kunna enas i organiserad kamp krävs att de stora skillnaderna i
14 inkomster, arbets- och levnadsvillkor motarbetas. Den samlade fackföreningsrörelsen har här en
15 central roll. Större jämlikhet, trygghet i arbetet och erfarenheter av framgångsrik kollektiv kamp
16 skapar en god grund för solidaritet och radikala krav. En stark arbetarrörelse behöver bygga en
17 klassmedvetenhet som inte blundar för kön. Män ur arbetarklassen måste i vissa situationer avstå
18 från fördelar de fått genom könsmaksordningen, och träda tillbaka för att ge kvinnor utrymme.
19 Deras intresse som män får inte stå i vägen för arbetarklassens intresse som klass. En stark
20 arbetarrörelse måste också vara en rörelse som hela arbetarklassen kan identifiera sig med. Dels
21 måste den samlade arbetarrörelsen bättre organisera de vars ställning på arbetsmarknaden är mest
22 utsatt, som de rasifierade grupperna. Dels måste frågor som rör dessa gruppers villkor bli en mer
23 naturlig del av arbetarrörelsens agenda och förståelse av vår samtid.

24
25 När kapitalägarna blir alltmer oberoende av nationalstaterna måste arbetarrörelsen bygga upp ett
26 internationellt motstånd. Att minska spekulationskapitalets inflytande över politiken, genom
27 exempelvis internationellt överenskomna transaktionsskatter och en mer produktiv användning
28 av pensionsfonderna, är viktiga kortsiktiga reformer. En internationell samordning av
29 fackföreningsrörelsen är nödvändig när de multinationella företagen försöker spela ut arbetare i
30 olika länder mot varandra. Samarbetet över gränserna mellan folkrörelser och arbetarpartier är
31 viktigt för utbyte av erfarenheter, informationsspridning och solidariskt stöd.

32
33 I ett land där fredliga och demokratiska vägar inte finns för att omvandla samhället kan den
34 väpnade kampen vara en sista utväg. Därför arbetar vi till stöd för vissa befrielseströrelser som
35 använder väpnad kamp. Däremot är inte den väpnade kampen något som skall romantiseras. Den
36 kan vara den sista utvägen för människor som saknar politiska, ekonomiska och mänskliga
37 rättigheter. Det kan dock skapa problem som riskerar att prägla den rörelse som använder den
38 eller det samhälle som skapas genom den. Som situationen ser ut i Sverige idag ser vi det som en
39 självklarhet att en socialistisk samhällsomvandling i Sverige skall ske på fredlig väg.

40 41 **FEMINISTISK STRATEGI**

42
43 Ung Vänsterns feministiska analys bygger på att förtrycket av kvinnor är strukturellt, att
44 könsmaksordningen återskapar och upprätthåller kvinnors underordning, och att den
45 feministiska kampens politiska subjekt således är kvinnorna. Vi avvisar strategier och krav som,
46 även om de framförs med en feministisk retorik, splittrar gruppen kvinnor eller syftar till ett ökat
47 utrymme för vissa kvinnor på de flesta andras bekostnad. Ett exempel på det är hushållsnära
48 tjänster där arbetarklassens kvinnor ska stå istället för överklassens män, på så sätt
49 undermineras kvinnors solidaritet med varandra och därmed i förlängningen det politiska
50 subjektet.

51
52 Vi befinner oss nu i en tid av systemskifte och feministiska bakslag. Kvinnofientliga reformer,
53 ökande kvinnomisshandel och nedmontering av den offentliga sektorn är en del av det politiska
54 läget. Samtidigt har den feministiska rörelsen misslyckats med att i grunden göra det personliga
55 politiskt, frågor som traditionellt betraktats som hemmahörande i den privata sfären hör
56 fortfarande dit. Fördelning av hemarbete och ansvar för barn har lika lite politisk tyngd som
57 frågor om våld, sexualitet och ohälsa.

1
2 Kvinnoförtrycket finns på alla nivåer i samhället. Det handlar om alla de frågor som rör kvinnors
3 rätt till försörjning, ett självständigt liv och rätten till sin egen kropp och sexualitet. För att bryta
4 könsmaktsordningen krävs en grundläggande förändring av den samhälleliga arbetsdelningen
5 mellan könen. Idag är det huvudsakligen kvinnor som står för det obetalda eller lågavlönade
6 omsorgsarbetet. Många kvinnor har själva varit tvungna att korta sin arbetstid, och därmed sänka
7 sin lön och pension, dels på grund av ansvaret för det obetalda hemarbetet och dels för att de
8 yrken de arbetar i är för tunga för heltidsarbete. Kvinnor lönediskrimineras och har sämre
9 förutsättningar på arbetsmarknaden än män. Därför är några av de viktiga reformer som krävs för
10 att bryta arbetsdelningen mellan könen till exempel lagstadgad rätt till heltid, en stark
11 jämställdhetslagstiftning, en delad föräldraförsäkring och en arbetstidsförkortning med bibehållen
12 lön.

13
14 Den offentliga sektorn har en nyckelposition i den feministiska kampen. Det är inom den
15 offentliga sektorn många kvinnor jobbar. Institutioner som dagis och ålderdomshem är en
16 förutsättning för att kvinnor inte ska behöva göra den delen av det omsorgsarbetet obetalt. Det
17 systemskifte vi ser nu, då det generella välfärdssystemet grundat på den enskildes rättigheter och
18 skyldigheter nedmonteras riskerar att pressa tillbaka kvinnors positioner. När samhället fränsäger
19 sig ansvar på allt fler områden och omsorgen om barn, gamla och sjuka åter läggs på familjen och
20 den enskilde hotas kvinnors självständighet.

21
22 Brytandet av könsmaktsordningen handlar också om kvinnans rätt till sin egen kropp. Synen på
23 kvinnokroppen och kvinnors sexualitet visar sig i allt från skönhetsideal och pornografi till det
24 sexualiserade våldet. Mot bakgrund av detta är viktiga krav för kvinnofrid bland annat
25 feministiskt självförsvar, ett rättssystem som tar våld mot kvinnor på större allvar och en
26 sexualundervisning som utgår från en könsmaktsförståelse.

27
28 I tider av bakslag eller stillastående finns alltid en risk för och en fara i att rörelser vänder sig inåt.
29 Exempel på det kan ses i delar av de postmodernistiskt orienterade teorierna och praktikerna, där
30 analysen fokuserar på rörlighet och differentiering i konstruktionen av kön, könsuttryck och
31 könsidentitet. Problemet med den synen är att om det politiska subjektet inte går att fastslå
32 försvåras kampen för frigörelse avsevärt. Parallellt med detta ser vi även tendenser till att se kön
33 och könsmaktsordningen enbart som en teoretisk konstruktion frikopplad från såväl kroppar
34 som mänskliga behov och känslor. Detta blir särskilt tydligt i frågor som rör kvinnors kroppar, till
35 exempel prostitution eller surrogatmödraskap, där betydelser av kön och könsmaktsordning
36 negligeras med argument om frivillighet och individualitet. I båda fallen handlar det om att köpa
37 sig rätten att använda en kvinnas kropp för sina egna syften under kortare eller längre tid. I fallet
38 med surrogatmödraskap kan vi i flera andra länder redan se hur fattiga kvinnor tvingas hyra ut
39 sina kroppar i reproduktivt syfte till rika barnlösa par som dessutom köper sig rätten att under
40 graviditeten besluta om hur kvinnan ska leva. Det bygger på en instrumentell syn på kroppen och
41 innebär att man inordnar kvinnors självbestämmande och rätt till sina egna kroppar under någon
42 annans intressen. Det skapar en verklighetsfrånvärd feminism som inte förmår förhålla sig till
43 konkret existerande kvinnors faktiska villkor. Ung Vänster menar att det är av avgörande
44 betydelse att kvinnorörelsen förmår samla sina ansträngningar i kollektiva strategier med udden
45 riktade mot könsmaktsordningen.

46
47 Arbetet mot mäns våld mot kvinnor är centralt i den feministiska kampen. Även på det området
48 ser vi idag en splittring av det politiska subjektet. Allt fler företräder en syn på mäns våld mot
49 kvinnor där våldet påstås handla om något annat än makt och kön. Tydligast blir det vid så kallat
50 hedersrelaterat våld, det bryts ut, beskrivs som något skilt från sexualiserat våld i övrigt och påstås
51 bero på en främmande kultur eller osvenska värderingar. Ung Vänster menar att även om våldet
52 har olika uttryck är det avgörande för arbetet mot det att vi förstärker dess grund i
53 könsmaktsordningen.

54
55 Det mest avgörande för en framgångsrik feministisk kamp ligger i kvinnors organisering för sina
56 egna intressen. De gemensamma erfarenheter av underordning som alla kvinnor delar bildar en
57 god grund för allianser och systerskap. Arbetet med feministiskt självförsvar och jämställdhets-
58 grupper har tydligt visat på den sprängkraft som finns i att tjejer går ihop för att stödja varandra,

1 få syn på de gemensamheter som finns, göra politik av sina erfarenheter och kräva bättre villkor
2 och mer makt. Precis som kvinnor och män är allierade i klasskampen kan kvinnor med olika
3 bakgrunder och positioner vara allierade i kampen mot kvinnoförtrycket. Samtidigt ser vi att
4 bakom vissa politiska frågor kan vi inte ena alla kvinnor.

5
6 Kvinnor behöver en självständig kvinnokamp, samtidigt som man tillsammans med männen
7 kämpar mot kvinnoförtryck och kapitalism. Eftersom det handlar om en intressekonflikt är det
8 nödvändigt att kvinnor själva får sätta dagordningen för den feministiska kampen. En utvidgning
9 av kvinnors makt, inflytande och utrymme kommer att innebära en inskränkning av detsamma
10 för män. Ung Vänster är därför för särorganisering vid vissa tillfällen.

11
12 Radikala förändringar i könsmaktsordningen påverkar även klassamhället. Förändringarna kan
13 både vara till för- och nackdel för arbetarklassen som helhet. Att driva krav som samtidigt
14 attackerar klassorättvisor och könsorättvisor är en viktig utmaning för vänstern. Den feministiska
15 kampen kommer i vissa fall leda till att arbetarklassens män förlorar socialt utrymme och relativ
16 makt. I andra fall kommer de att tjäna på att en enad arbetarklass flyttar fram sina positioner
17 genom krav som är både feministiska och socialistiska. Att bygga en klassmedvetenhet som inte
18 blundar för kön är därför en central politisk uppgift.

19 20 **DET JÄMLIKA SAMHÄLLET**

21
22 Socialismen och feminismen är processer för människans frigörelse. Eftersom klassamhället och
23 könsmaktsordningen formar och organiserar varandra är det svårt att se kvinnofrigörelse utan
24 socialism och socialism utan kvinnofrigörelse.

25
26 I det jämlika samhället finns det inte strukturella förtryck som underordnar människor. Vi vill se
27 ett samhälle där människor har möjlighet att vara delaktiga i den politiska beslutsprocessen och
28 utöva reellt inflytande över samhällsutvecklingen. Men också ett samhälle där människor har
29 makten över arbetsplatsen och själv fattar besluten som rör produktion, användandet av vinster
30 och arbetsrättsliga frågor. Den ekonomiska och politiska makten ligger i händerna på folket.

31
32 I det jämlika samhället har både män och kvinnor reell makt över sina liv, såväl ekonomiskt som
33 privat. Mäns kontroll över kvinnors kroppar upphör och en verklig sexuell frigörelse kan uppnås.
34 Inte heller etnicitet spelar någon roll för vilken position man innehar i den samhälliga hierarkin.
35 Det jämlika samhället innebär att den gemensamma tryggheten skapar ett handlingsutrymme för
36 friare individer. Könsrollerna är upplösta. De faktiska biologiska skillnaderna mellan könen anses
37 som irrelevanta när det gäller samhällsposition och status. Mäns strukturella överordning och
38 kvinnors strukturella underordning existerar inte i det jämlika samhället. När maktrelationerna
39 mellan män och kvinnor försvunnit, försvinner också upprätthållandet av heteronormen. I det
40 jämlika samhället kategoriseras inte människor efter föreställda etniska skiljelinjer, och den
41 rasistiska ideologin har spelat ut sin roll. Det är ett samhälle som förmår skapa den sociala och
42 materiella trygghet som ger människor förutsättningar att utvecklas och känna frihet.

43
44 Den socialistiska samhällsomvandlingen är ett resultat av kapitalismens motsättningar och
45 människors organiserade kamp. Det är i kontrasten mellan samhällets strukturer och människans
46 möjligheter vi ser nödvändigheten av en grundläggande samhällsomvandling. Viljan att förändra
47 samhället växer fram ur den dagliga intressekampen.

48
49 Oavsett ägandeform behöver inflytandet på arbetsplatserna garanteras. Ett gemensamt ägande är
50 ingen garant för arbetsplatsinflytande. En jämlik omfördelning av samhällets gemensamma
51 resurser innebär att den ordning som idag gynnar en liten ekonomisk elit upphör. Vinster
52 används för samhällsnyttiga investeringar och resursfördelningen mellan könen är jämlik. En mer
53 långsiktig ekonomisk planering ersätter i det jämlika, socialistiska och feministiska samhället
54 dagens kortsiktiga profittjakt. Slutligen är det jämlika samhället också ett samhälle som har
55 genomgått en miljöomställning och präglas av miljömedvetenhet.

56

1 Dagens parlamentariska demokrati måste utvecklas. Den demokratiska processen måste breddas
2 och bli en naturlig del av människors vardag. Vi har inga exakta modeller eller någon historisk
3 mall för hur det svenska jämlika samhället ska utvecklas. Feminismens mål är ett samhälle fritt
4 från könsförtryck och socialismens mål är kommunismen, det klasslösa samhället. Även i ett
5 socialistiskt och feministiskt samhälle kommer skillnader och motsättningar mellan människor att
6 finnas. Men socialismen och feminismens målsättningar innebär människans befrielse från alla
7 former av ett organiserat systematiskt förtryck. Ett samhälle utan uppdelning i härskande och
8 förtryckta klasser eller i mäns överordning och kvinnors underordning. Detta är förutsättningen
9 för ett verkligt rättvist, fritt och demokratiskt samhälle.

10

11 Historien är inte avslutad i och med ett klasslöst samhälle eller könsmaktordningens upplösande.
12 Men mänskligheten kan äntligen lämna klassförtryckets och könsförtryckets långa historia bakom
13 sig och utan strukturella begränsningar se sig själv i andra och bygga framtiden efter principen 'av
14 var och en efter förmåga, åt var och en efter behov'.

15

16 Ung Vänster behöver dig. Du behöver Ung Vänster.

17